

Ο ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΣ

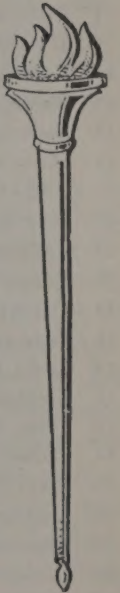
ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

THE ORTHODOX OBSERVER

Τ
Ο
Μ
Ο
Σ
Γ'

Α
Ρ
Ι
Θ
Μ
56

«Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἔλθειν ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖτω μοι».

ΠΡΟΝΟΙΑ-ΤΗΣ-ΕΛΛΗΝ

Α

Ρ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ-ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Ο ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΣ

Published Bi-weekly by the Greek Archdiocese
Publications Association
Publication Office:
240 West 23rd Street, New York, N. Y.
Editorial and Advertising Offices:
Greek Archdiocese, 25-19 30th Drive, Astoria, N. Y.
Tel. Astoria 8-1653

Yearly Subscriptions:
United States and Canada \$2.00—Foreign \$2.50
Ten Cents a Copy
Vol. III. No. 56. — March 28, 1937.

Entered as second class matter Nov. 21, 1934, at the post office at New York, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΓΑΜΩΝ

Όνοματεπώνυμον νυμφευθέντων

Κοινότης

Τελέσας τὸν Γάμον Ἱερεὺς

Φεβρ. 8	Νικόλαος Π. Θεριανός	Μαρίκα Μ. Κοντολέοντος	Ann Arbor, Mich.	Ἀρχιμ. Μιχαὴλ Κοντολέον
» 14	Νικόλαος Μ. Κορώνης	Mary Schimmer	Houston, Tex.	Αἰδ. Μιλτιάδης Καλλονᾶς
» 28	Ἀνδρέας Α. Τσικούρας	Ἀμερισσὶδα Π. Δήμου	Seattle, Wash.	Αἰδ. Στέφ. Φουτρίδης
» 28	Παῦλος Ν. Παπαγεωργίου	Ἀναστασία Δ. Κουράκου	Chicago, Ill.	Αἰδ. Βασίλ. Πανταζόπουλος
» 28	Ἐμμανουὴλ Γ. Παντελάκης	Ἑλένη Κουνάλη	Salt Lake City, Utah	Αἰδ. Χαράλ. Τζαβαλᾶς
Μαρ. 6	Χρήστος Σ. Μποράκος	Βασιλικὰ Π. Ζεμπόλου	San Francisco, Cal.	Ἀρχιμ. Βασ. Λόκης
» 7	Φώτιος Πευλόπουλος	Πηνελόπη Ἑμμαουὴλ	Keene, N. H.	Ἀρχιμ. Ἀγαθ. Πετρόπουλος
» 7	Ἀπόστολος Κ. Σηροκόστας	Ἑλένη Π. Νικολακοπούλου	Pittsburgh, Pa.	Ἀρχιμ. Ἰωσκ. Μαλαχίας
» 7	Ὀδυσσεὺς Ν. Ἰωαννίδης	Γεωργία Α. Βιδάλη	New York City	Αἰδ. Βασίλ. Παπανίκας
» 7	Παναγιώτης Γ. Γεωργίου	Χάιδω Χ. Γκούντα	Haverhill, Mass.	Αἰδ. Φιλ. Βλαχόπουλος
» 7	Γεώργιος Π. Λινάρδος	Γεωργία Δ. Διασάκου	Boston, Mass.	Αἰδ. Βασίλειος Εὐθυμίου
» 7	Ἰωάννης Ν. Πάπτας	Ναυσικά Γ. Ζευγέου	Boston, Mass.	Αἰδ. Βασίλειος Εὐθυμίου
» 7	Παναγιώτης Β. Ροζαντίης	Παναγιώτα Σ. Καρύδη	Hartford, Conn.	Αἰδ. Κωνστ. Χρυσανθόπουλος
» 11	Μενέλαος Α. Μαρκάκης	Ἀθηνᾶ Ν. Ἀληφέρνη	New York City	Αἰδ. Νικόλαος Ἀνδρεόπουλος
» 11	Κωνστ. Ε. Λαζαράκης	Ἰωάννα Η. Γιαννοπούλου	Lynn, Mass.	Ἀρχιμ. Χρυστ. Ἀργυρίδης
» 11	Κωνσταντῖνος Ν. Λαῖος	Μαρία Γ. Λυμπεροπούλου	Lynn, Mass.	Ἀρχιμ. Χρυστ. Ἀργυρίδης
» 11	Παναγιώτης Δ. Ζηνέτος - Παρασκευὴ Χήρα Ποταμίδου (Τὸ γένος Γούσκου)			
» 11	Πέτρος Κ. Πιτσινός	Γαρυφαλιὰ Γεωργακοπούλου	Chicago, Ill.	Ἀρχιμ. Δανιὴλ Γαμβούλης
» 12	Γεώργιος Δ. Δημητρίδης	Louise G. Shoemaker	Chicago, Ill.,	Αἰδ. Νικήτας Κεσές
» 13	Μιχαὴλ Ζ. Ξένος	Δέσποινα Σ. Δημητρίου	Peoria, Ill.	Αἰδ. Εὐστάθ. Γιουμπάκης
» 14	Γεώργιος Κ. Λάμπρου	Ἀρτεμισία Η. Εὐσταθίου	Seattle, Wash.	Αἰδ. Στέφ. Φουτρίδης
» 14	Δημήτριος Ε. Δρόσος	Εὐγενία Ι. Κουφόγεωργα	New York City	Ἀρχιμ. Χρυσόστ. Παπαλάμπρου
» 14	Louis P. Maugia	Ἑλένη Ι. Κουφόγεωργα	San Francisco, Cal.	Ἀρχιμ. Βασ. Λόκης
» 14	Νικόλαος Μπαλσαβίας	Δημητρούλα Δήμου	San Francisco, Cal.	Ἀρχιμ. Βασ. Λόκης
» 14	Δημ. Β. Νικολάπουλος - Παναγιώτα Ν. Κουλουμπάκου		Chicago, Ill.	Ἀρχιμ. Ἀδέρκ. Δημακόπουλος
» 14	Παναγιώτης Κ. Χρυσός	Κλεοπάτρα Χ. Ψάλτη	Chicago, Ill.	Αἰδ. Νικήτας Κεσές
» 14	Ἀντ. Ν. Καλαβᾶς ἡ Γιαγιᾶς - Εὐγενία Κ. Σαραντίδου		Chicago, Ill.	Αἰδ. Νικήτας Κεσές
» 14	Δημήτριος Παπακυριαζῆς	Βικτωρία Γκισούρη	Brooklyn, N. Y.	Αἰδ. Βασίλ. Μιχαλόπουλος
» 14	Γεώργιος Σ. Σακελλαρίδης	Στοματιά Γ. Χριστάκου	Milwaukee, Wis.	Ἀρχιμ. Βενιαμίν Κόλλιας
» 14	Ἰωάννης Γ. Μαρούκος	Ὁλγα Δ. Χατζηδημητρίου	Paterson, N. J.	Αἰδ. Δημ. Στεφανόπουλος
» 14	Βασίλειος Α. Λόλος	Παναγιώτα Β. Βίνιου	Lynn, Mass.	Ἀρχιμ. Χρυστόφ. Ἀργυρίδης
» 14	Βασίλειος Καρπούζας	Γεωργία Χειλάκου	Woburn, Mass.	Αἰδ. Μιχαὴλ Σοφοκλέους
» 14	Νικόλαος Α. Κοτσοχρήστos	Μεταξία Β. Ἦντα	Philadelphia, Pa.,	Αἰδ. Χρυσ. Μονεϊδῆς
» 14	Κωνστ. Ε. Μισιρλόγλου	Ἀθηνᾶ Δ. Τριανταφύλλου	Poughkeepsie, N. Y.	Αἰδ. Βασίλ. Βρυγιώτης
» 14	Σπυρίδων Χ. Τραχανᾶς	Σοφία Θ. Φλώκου	Pittsburgh, Penn.	Ἀρχιμ. Ἰωσκ. Μαλαχίας
» 14	Εὐθύμιος Γεωργίου	Λαμπρινὴ Δ. Μαυρίκη	Pittsburgh, Pa.	Ἀρχιμ. Ἰωσκ. Μαλαχίας
» 14	Βασίλειος Δ. Τράπαλη	Δήμητρα Γεωργίου	Youngstown, Ohio	Αἰδ. Εὐάγ. Κοντονικολάου
» 14	Σωτήριος Ι. Μιχαλόπουλος	Παρασκευὴ Γ. Γρίβα	Youngstown, Ohio	Αἰδ. Εὐάγ. Κοντονικολάου
» 14	Ἀριστομένης Δ. Σταθάκος	Jean J. McEnhill	Chicago, Ill.	Ἀρχιμ. Ἀδέρκ. Δημακόπουλος
» 14	Κωνστ. Ι. Καλογιαννίδης	Βασιλικὴ Κ. Νώτη	Montreal, Que., Can.	Αἰδ. Ἐπαμ. Χρυσολοργᾶς
» 18	Γεώργιος Ι. Ροζάκος	Ἀθηνᾶ Π. Τράκα	Boston, Mass.,	Αἰδ. Βασίλειος Εὐθυμίου
» 21	Ἀλέξανδρος Κ. Δημαρχόπουλος	Μαρίκα Α. Πολίτου	Chicago, Ill.	Ἀρχιμ. Γαβρ. Ματθιόπουλος
			Greenville, S. C.	Αἰδ. Μιχαὴλ Μερκούρης

Παρακαλοῦνται ὅσοι ἐτέλεσαν τοὺς γάμους αὐτῶν κατὰ τὰς τελευταίας ἐβδομάδας καὶ δὲν βλέπουν τὸ ὄνομά των εἰς τοὺς πίνακας τούτους, νὰ εἰδοποιήσουν τὸ Γραφεῖον τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, διὰ τὴν ἐπανόρθωσιν τῆς τοιαύτης παραλείψεως.

Ο ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΣ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ, ΠΡΟΝΟΙΑ ΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ, 25-19 30th Drive, Astoria, L. I. N. Y.

ΤΟΜΟΣ Γ'. Ἀριθ. 56.

Διευθυντής: Ἀρχιμ. ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ ΚΑΒΑΔΑΣ

28 ΜΑΡΤΙΟΥ 1937

ΣΗΜΑΝΤΙΚΩΤΑΤΟΣ ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ

ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ

Εκατὸν ἔτη ἐπέρασαν ἀπὸ τὸ εὐλογημένον ἔτος 1837, κατὰ τὸ ὁποῖον ἐδημοσιεύθησαν ἐν Ἀθήναις δύο διατάγματα βασιλικά· τὸ «Περὶ προσωρινοῦ κανονισμοῦ τοῦ ἐν Ἀθήναις συστηθησομένου Πανεπιστημίου» τῆς 14ης Ἀπριλίου καὶ τὸ «Περὶ συστάσεως Πανεπιστημίου» τῆς 22ας Ἀπριλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους.

Τὸ ἄγγελμα τῆς ιδρύσεως ἑλληνικοῦ Πανεπιστημίου εἰς τὴν μόλις πρὸ δεκαετίας ἐλευθερωθεῖσαν γωνίαν τῆς Ἑλληνικῆς γῆς, ἐνέπλησε χαρᾶς τὰς καρδίας ὅλου τοῦ δεινοπαθήσαντος ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ καὶ μοχλήσαντος ὑπερανθρώπως ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας αὐτοῦ.

Εἰς τὸ Ἑλληνικὸν αὐτὸ Πανεπιστήμιον ἀπέβ' ε-ψαν μετ' ἐλπίδων πολλῶν οἱ κλαύσαντες πολλάκις διὰ τὸ πνευματικὸν σκότος τὸ ὁποῖον ἐπὶ τέσσαρας αἰῶνας εἶχεν ἐπικαθήσει φοβερόν ἐπὶ τῆς ἄλλοτε τὴν πνευματικὴν δάδα κρατούσης Ἑλλάδος καὶ δι' ἧς ἐφωτίσθησαν οἱ βραδύτερον ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ κόσμου ἐλθόντες λαοί.

Ὡς Πανεπιστημιακὸν κτίριον ὑπὸ τὴν στέγην τοῦ ὁποίου θὰ ἐστήνοντο οἱ θρόνοι τῶν ἐπιστημῶν ὠρίσθη καὶ ἐχορησίμεισε ἡ οἰκία ἐνὸς μηχανικοῦ, τοῦ Σταματίου Κλεάνθους, παρὰ τὴν Ἀκρόπολιν. Ἡ οἰκία αὕτη ἦτο μικρὰ καὶ ἀκατάλληλος νὰ ἀνταποκριθῇ καὶ εἰς τὰς στοιχειωδεστάτας ἀνάγκας Πανεπιστημίου· οὐχ' ἦττον ὅμως κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἔγινε τόπος προσκλήσεως ὅχι μόνον τῶν Ἀθηναίων ἀλλὰ καὶ παντὸς Ἑλλήνος ὅστις ἐπεσκέπτετο τὰς Ἀθήνας· διότι δὲν ἦτο ζήτημα ἐπαρκείας ἢ μὴ ἦτο ζήτημα ἐνσαρκώσεως τῆς ιδέας· ἦτο ζήτημα ἰδρύσεως πνευματικοῦ φάρου, ὁ ὁποῖος ἐπρόκειτο νὰ ἐκπέμψῃ τὸ εὐεργετικὸν καὶ σωτήριον φῶς του εἰς πᾶσαν γωνίαν τῆς Ἑλληνικῆς γῆς.

Ἐξ αὐτοῦ προσεδόκα ἡ μικρὰ τότε Ἑλλὰς ὅτι θὰ ἀπεφοίτων οἱ νέοι ὁδηγοὶ τῆς Ἑλληνικῆς σκέψεως καὶ τῶν Ἑλληνικῶν πόθων, ἅμα δὲ καὶ ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι θὰ ἀπεδείκνυν εἰς τὸν πολιτισμένον κόσμον ὅτι ἡ ἑλληνικὴ πνευματικὴ λαμπὰς δὲν ἔπαυσε

φωτίζουσα καὶ ὅτι ἡ Ἑλλὰς ἦτο ἀξία πολὺ καλλιτέρας τύχης μετὰ τῶν ἐλευθέρων χωρῶν. Διὰ τοιοῦτο δὲ ἴδρυμα, Ἑλληνες τῆς Ἑλλάδος καὶ ὁμογενεῖς εἰς ξένας χώρας συνεισέφερον ἀμέσως εἰς ἔρανον πρὸς οἰκοδομὴν καταλλήλου κτιρίου· τὰ ἀποτελέσματα ἦσαν ἀνώτερα πάσης προσδοκίας, καὶ τὴν 2αν Ἰουλίου τοῦ 1839 ἐτέθη ὁ θεμέλιος λίθος τοῦ Πανεπιστημιακοῦ κτιρίου, τὸ ὁποῖον καὶ σήμερον κοσμεῖ τὰς Ἀθήνας, γνωστὸν μὲ τὴν ὠραίαν ἐπωνυμίαν «Ἑθνικὸν Πανεπιστήμιον».

Εἰς τὸ νέον τοῦτο διανοητικὸν φυτώριον ἐγκατεστάθησαν τέσσαρες σχολαί, ἡ Θεολογική, Νομική, Ἱατρικὴ καὶ Φιλοσοφική. Μεθ' ὑπερηφανείας δὲ δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν ὅτι, παρ' ὅλην τὴν φοβεράν παρελθούσαν περίοδον τῆς ὑποδούλου καὶ τῆς ἀγωνιζομένης Ἑλλάδος, εὐρέθησαν ἄνθρωποι σοφοὶ οἱ ὁποῖοι ἐδίδαξαν εἰς αὐτὰς μὲ ἔμπνευσιν καὶ ἐνθουσιασμόν φωτοβόλον· ἐξηλθον δὲ τοῦ Πανεπιστημίου αὐτοῦ ἄνδρες οἱ ὁποῖοι ἐτίμησαν τὴν μικρὰν καὶ ἄσχημον τότε Ἑλλάδα εἰς ὅλον τὸν ἐπιστημονικὸν κόσμον καὶ σήμερον ἐντὸς ἐνὸς αἰῶνος εἶνε πλήρες Πανεπιστήμιον μὲ ὅλας τὰς ἀναγκαίας Σχολὰς καὶ ὅλα τὰ ἐπιστημονικὰ παραρτήματα καὶ ἀμιλλᾶται εἰς ἀποτελέσματα ἐπιστημονικὰ πρὸς ἀρχαῖα καὶ πλουσιώτατα πανεπιστήμια τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ καὶ Ἀμερικανικοῦ κόσμου. Τεκμήριον τῆς εἰλικρινοῦς ἐκτιμήσεως τῆς ὁποίας ἀπολαύει τὸ ἑλληνικὸν, τὸ ἐθνικὸν Πανεπιστήμιόν μας παρὰ τῶν διανοουμένων τοῦ κόσμου εἶνε ἡ ἀθρόα καὶ ἐνθουσιαστικὴ συμμετοχὴ ἐκατοντάδων Πανεπιστημίων καὶ Κολλεγίων τῆς Εὐρώπης εἰς τὸν ἐορτασμόν τῆς ἐκατονταετοῦς αὐτοῦ ζωῆς· σοφοὶ δὲ καὶ διακεκριμένοι ἐπιστήμονες καὶ ὑπὸ τὴν ιδιότητα μόνον ταύτην θὰ συρρεύσουν πρὸ τῶν προπυλαίων αὐτοῦ ἵνα συμβάλωσιν εἰς ἐπάξιον ἐορτασμόν τῆς ἐκατονταετηρίδος του.

Εἶνε τὸ δεύτερον σημαντικὸν γεγονός κατὰ τὸ πανεπιστημιακὸν τοῦτο ἔτος 1936-1937 τῆς πλήρους δράσεως ζωῆς αὐτοῦ. Μόλις πρὸ τεσσάρων μηνῶν εἰς τὴν μεγάλην καὶ λαμπρὰν αἴθουσαν τῶν δεξιό-

Ἀρχιμ. Ἀθηνᾶν. Βαράκλα, Δ. Θ.
Ἱερατ. Προϊστάμενον τῆς ἐν Albany
Ἑλληνικῆς Κοινότητος

Ο ΓΥΝΑΙΚΩΝΙΤΗΣ ΕΝ ΤΩ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚῳ ΝΑῳ

Ἐξ ἀρχαιοτάτων χρόνων ἔχει καθιερωθῆ ἐν τοῖς Ἱεροῖς Ναοῖς ὁ θεσμός τοῦ γυναικωνίτου, ὃν ἑκατοντάδες ἑτῶν ἐσεβάσθησαν μέχρις ἡμῶν ὡς ἐκ τῆς σκοπιμότητος καὶ ὠφελιμότητος αὐτοῦ. Ὁ διὰ τοῦ θεσμοῦ τούτου διαχωρισμός ἀμφοτέρων τῶν φύλων, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν καὶ ἡ τοποθέτησις τῆς γυναικὸς ἐν ἰδιατέρῳ διαμερίσματι ἐντὸς τοῦ κυρίως Ναοῦ ἢ ἀνωθεν τοῦ νάρθηκος, καλουμένῳ γυναικωνίτῃ, ὁμολογουμένως εἶναι ἄριστος καὶ ἱερώτατος διὰ τὴν ἀπρόσκοπτον προσευχὴν καὶ λατρείαν τῶν ἐκκλησιαζομένων, διὰ τὴν εὐκοσμίαν τῶν ἐν τοῖς Ἱεροῖς Ναοῖς τελουμένων Θ. Μυστηρίων καὶ εὐταξίαν τῶν ἀσπυκρίτου μεγαλοπρεπειᾶς τελετῶν τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας.

Τὸ ἔθος τοῦτο τοῦ διαχωρισμοῦ τῶν δύο φύλων εἶναι ἀρχαιότατον καὶ πρὸ τῆς συστάσεως τῆς Ἐκκλησίας ὑφιστάμενον, χρονολογούμενον μάλιστα ἀπὸ τῆς μυθολογικῆς ἐποχῆς.

Κατὰ τοὺς μυθολογικοὺς χρόνους συναντῶμεν τὰς κατωικίας τῶν μυθολογούμενων θεοτήτων, τῶν ἡμιθέων, τῶν ἡρώων καὶ βασιλέων κεχωρισμένας εἰς διαφόρους θαλάμους

σεων τοῦ Πανεπιστημίου μας, διεξήχθησαν αἱ σπουδαιότατον χαρακτήρα ἔχουσαι συνεδριάσεις τοῦ Πανορθοδόξου Συνεδρίου καὶ ἠκούσθησαν ἐξ αὐτῆς σοφαὶ ὑποθήκαι καὶ ἐλπίδες ἀνεπερώθησαν περὶ ἀναβιώσεως τῆς λαμπρᾶς δόξης τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, μητρὸς πασῶν τῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ἑλληνίδος τὴν πολιτογράφειν. Τώρα δὲ ἐκ τῆς ἰδίας ἀσφαλῶς αἰθούσης θὰ σκορπισθῇ ἡ εὐωδία θυμιάματος προσφερομένου πρὸ τοῦ βωμοῦ τῆς ἐπιστήμης, βωμοῦ ἱεροῦ, τοῦ ὁποίου τὰ θεμέλια ἡ ἑλληνικὴ φυλὴ πρώτη ἔστησε πρὸ εἰκοσιπέντε περίπου ἑκατονταετηρίδων.

Τὰ κόκκαλα τῶν συντελεστῶν τῆς ιδρύσεως τοῦ διανοητικοῦ καὶ πνευματικοῦ αὐτοῦ περιλάμπρου φάρου, καὶ τῶν συντελεστῶν τῆς λαμπρότητος τῆς ἐν αὐτῷ ἐπιστημονικῆς λαμπάδος θὰ αἰσθανθῶν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὴν ἄφατον ἀγαλλίασιν ἡ ὁποία τοῖς ἀνήκει καὶ ἡ ὁποία παράγεται ἐκ τῆς ἱκανοποιήσεως τὴν ὁποίαν δίδει ἡ ἐπιτυχία τοιούτων μεγάλων κατορθωμάτων.

Ὁ «Ὁρθόδοξος Παρατηρητής», ἐφορτᾶζων ἐν τῇ ξένῃ τὴν μεγάλην αὐτὴν διανοητικὴν ἐφορτὴν τοῦ ἔθνους, διαδιβάσει ἀπὸ τῆς στήλης ταύτης πρὸς τὸν Ἑλληγομώτατον κ. Γρηγόριον Παπαμιχαῆλ, εὐτυχῆσαντα νὰ εἶνε Πρύτανης τοῦ θαυμαστοῦ αὐτοῦ διανοητικοῦ μας κέντρου κατὰ τὸ ἀξιωματικόν τουτο ἔτος, τὰ θεομύατα συγχαρητήρια τῆς πολυπληθοῦς καὶ ἑλληνικωτάτης ἀναγνωστικῆς αὐτοῦ ὁμογενείας.

καὶ ἰδίᾳ εἰς τὸν ἐπιμερισμὸν αὐτῶν καὶ ἰδιαίτερα γυναικεῖα διαμερίσματα. Πολλαχοῦ μάλιστα ἐν ταῖς ραφιδαῖς τοῦ Ὀμήρου καὶ ἐν τῇ Ἰλιάδι καὶ Ὀδυσσεῖα συναντᾷ τις τὸν γυναικωνίτην ὑπὸ τὸ ὄνομα δόμος, δώματα, ὑπερῶν, ὑπερώϊον, θάλαμος, μέγαρον (Ἰλιάς Β. 512. Π. 184. Χ. 460. Ὀδύς. Σ. 316. Τ. 60 καὶ ἀλλαχοῦ).

Ἡ διαίρεσις αὕτη τοῦ οἴκου καὶ ὁ εἰδικὸς ἐπιμερισμὸς αὐτοῦ εἰς γυναικωνίτην, φαίνεται ὅτι προῆλθεν ἐκ τῆς νοστορίας τῆς προχριστιανικῆς ἐποχῆς περὶ κατωτερότητος τοῦ γυναικεῖου φύλου καὶ τῆς ἀπολύτου ὑποταγῆς αὐτοῦ εἰς τὸν ἄνδρα.

Εἶναι ὅλως περιττὸν νὰ ἐνδιατρίψωμεν εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο, γνωστοῦ ὄντος ἐκ τῆς ἱστορίας ὅτι ἡ γυνὴ τὸ πάλαι ἐθεωρεῖτο ὡς RES, δηλαδὴ πρᾶγμα, κτῆμα.

Ἔστιν ὅτε τὰ διαμερίσματα ταῦτα ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ὡς θησαυροφυλάκια ἢ καὶ ὡς ἀποθήκαι τροφίμων. «Αὐτὸς δ' ἐς θάλαμον κατεβήσεται κώοντα... ὅθι οἱ κειμήλια κεῖτο». Αὐτὸς δηλ. ὁ Μενέλαος κατέβη εἰς τὸν εὐδὴν θάλαμον... ὅπου ἦσαν οἱ θησαυροὶ του. (Ὀδύς. Ο. 33.)

Τοιαῦτα καὶ ἄλλα διαλαμβάνει καὶ ὁ Ξενοφῶν εἰς τὸν Οἰκονομικόν του. «Ὁ μὲν γὰρ θάλαμος ἐν ὀχυρῷ ὣν τὰ πλείστον ἄξια καὶ στρώματα καὶ σκεύη Ξενοφῶν Οἰκ. Κεφ. 9.

Διὰ τοῦ χρόνου ἡ συνήθεια αὕτη τοῦ διαχωρισμοῦ τῶν δύο φύλων εἰσῆχθη ἐν τοῖς χριστιανικοῖς Ναοῖς ἢ καὶ ἐξ ἐπιδράσεως τοῦ ἔθνους τούτου τῆς ἰουδαϊκῆς συναγωγῆς καὶ τῶν τῆς Ρώμης Ναῶν, ἐν οἷς συναντῶμεν τὸ Matroneum προωρισμένον διὰ τὰς ματρῶνας, αἰτινες σεβασταὶ οὔσαι διὰ τε τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν εὐσέβειαν ἐξελέγοντο ὡς θρησκευτικαὶ διδασκάλισσαι. (Ἀρχαιολ. Δ. Λάτα σ. 165).

Ἡ συνήθεια αὕτη εἰσῆχθη ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Ἐκκλησίᾳ οὐχὶ βεβαίως πρὸς διάκρισιν τῆς κατωτερότητος τῆς χριστιανῆς γυναικὸς καὶ ὑποταγῆς αὐτῆς εἰς τὸν ἄνδρα, καθότι ἐν τῷ Χριστῷ δὲν ὑπάρχει διάκρισις μεταξὺ τῶν δύο φύλων «οὐκ ἔστιν ἄρσεν καὶ θῆλυ» πάντες γὰρ ἡμεῖς εἰς ἓστε ἐν Χριστῷ» Γαλ. 3. 28., τοσούτω μᾶλλον καθ' ὅσον αὕτη διὰ τοῦ χριστιανισμοῦ ἐξηπλώθη εἰς τὴν πρέπουσαν αὐτῇ θέσιν, ἀλλ' ἔνεκεν τῆς ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ ἐπιβαλλομένης εὐπρεπειᾶς καὶ σεμνότητος καὶ διὰ τὸ ἀσκανδάλιστον τῶν προσερχομένων.

Καὶ κατ' ἀρχὴν μὲν ἐν τοῖς Ἱεροῖς Ναοῖς τὰ καθίσματα τῶν γυναικῶν ἦσαν τοποθετημένα πρὸς τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ Ναοῦ ὑπὸ τὸ ὄνομα γυναικωνίτης, τὰ δὲ τῶν ἀνδρῶν πρὸς τὸ ἀριστερόν. Ἐπὶ ὅμως χάριν μείζονος πρὸς τὰ θεῖα ἀφοσιώσεως πάντων τῶν ἐν τῷ Ναῷ προσερχομένων, εἰσῆχθη τὸ διὰ πέπλου ἢ δρυφράκτου ἥτοι διαφράγματος ξυλίνου, ὡς ἐν τοῖς βουλευτηρίοις καὶ δικαστηρίοις.

Μετ' οὐ πολὺ ὁ γυναικωνίτης μετηνέχθη εἰς τὸ ὑπερῶν, ποτὲ μὲν ἐκτεινόμενος εἰς τὰς τρεῖς πλευρὰς τοῦ Ναοῦ ποτὲ δὲ εἰς τὰς δύο ἢ καὶ εἰς μίαν ἀναλόγως τῆς χωρητικότητος αὐτοῦ ἢ καὶ τῆς καλαισθησίας τοῦ ἀρχιτέκτονος. Ἐπειδὴ ὅμως τὰ ἐν τῷ Ἱερῷ τελούμενα ἐν ὥρᾳ τῆς Θ. Μυσταγωγίας ἐθεῶντο ἐκ τῶν ἀνωθι ἐγγὺς ἱσταμένων γυναικῶν πρὸς ἀποφυγὴν τῆς διασπάσεως τῆς προσοχῆς τῶν οἰκονόμων τοῦ Ὑψίστου τῶν Μυστηρίων, οἱ πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ἐπέβαλον τὴν ἀνάρτησιν τῶν παραπετασμάτων, βήλων, ἅτινα ἐκλείοντο κατὰ τὰς κυριωτέρας στιγμὰς τῆς Θ. Λειτουργίας. Καὶ ταῦτα βραδύτερον ἀντικατεστάθησαν διὰ τῶν δικτυωτῶν, κοινῶς καλουμένων «καφάσια».

Ὁνομαστὸς καὶ τοῖς πᾶσι περίβλεπτος ἦτο ὁ γυναικω-

νίτης τοῦ Ναοῦ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐν ᾧ πολλάκις καὶ αὐτὴ ἡ Βασιλομήτωρ Ἁγία Ἑλένη ἐγκαταλείπουσα τὸν ἐν τῷ Ναῷ θρόνον τῆς συμπροσήμετο μετὰ τῶν ἄλλων γυναικῶν ἐν σεμνῇ καὶ εὐσταλεῖ περιβολῇ παρακολουθουμένη παρὰ τῶν κυριῶν τῆς τιμῆς καὶ τῶν θεραπεινίδων τῆς, ἐπιδεικνύουσα οὕτω πρὸς παραδειγματισμὸν τὴν ἀπροσποίητον εἰς τὰ θεῖα εὐλάβειαν τῆς καὶ τὸν ἄπειρον πρὸς τοὺς θεσμούς καὶ τὰς διατάξεις τῆς Ἐκκλησίας σεβασμὸν τῆς.

Ὡς ἐκ περισσοῦ αἱ ἀποστολικαὶ διατάξεις ἀναφέρουσιν ὅτι ὑπῆρχον ἐπὶ μέρους ἐν τοῖς Ἱεροῖς Ναοῖς εὐπρεπῇ τιμητικὰ καθίσματα διὰ τὰς παρθένους, ἐπίδρασις καὶ αὕτη ἴσως τῆς ἰουδαϊκῆς συναγωγῆς, ἥτις περὶ πολλοῦ εἶχε τὰς ἀπειροάνδρους γυναῖκας, καὶ τῷ Ἰεχωβᾷ ἀφιερωμένας.

Διὰ τῆς ἐν σκιαγραφίᾳ ἱστορικῆς ταύτης πραγματείας περὶ γυναικωνίτου ἐκ χριστιανικοῦ καθήκοντος ἐπιθυμοῦμεν νὰ τονίσωμεν τὴν ἐν τοῖς Ἱεροῖς Ναοῖς ἔτι καὶ νῦν ἐπιβαλλομένην ὑπόστασιν αὐτοῦ ὡς ἐκ τῆς ἀπολύτου σκοπιμότητος του, διὰ τὸ ἀτελὲς καὶ ἐφάμαρτον τῆς ἀνθρωπείου φύσεως. Ἐνδεχόμενον ὅμως νὰ νομίζουσιν τινὲς ὅτι ὁ παμπάλαιος οὗτος τῆς Ἐκκλησίας θεσμὸς ἐν τοῖς Ἱεροῖς Ναοῖς εἶναι ἀναχρονιστικὸν καὶ ἀνάγκη μὲν εἰς τὸν αἰῶνα, ἐν ᾧ ζῶμεν, ὥς τι προῖον δουλικῆς τιμῆς ἐποχῆς ἢ καὶ ὡς εἰθισται νὰ γένηται παρ' ἀγνώτων τινῶν, τουρκικῆς προελεύσεως καὶ ἐπιδράσεως, ἄρα ἀπόβλητος.

Ἡμεῖς τάναντία πρεσβεύοντες πρὸς τὰς τολμηρὰς καὶ ρηξικελεύθους ταύτας γνώμας, καὶ ἔξ ἀπολύτου σεβασμοῦ πρὸς τὸν θεάρεστον καὶ κοσμιώτατον τοῦτον θεσμὸν τῆς Ἐκκλησίας ὁρμώμενοι ἀποφαινόμεθα ὅτι οὐ μόνον ἀπόβλητος δὲν ὀφείλει νὰ εἶναι, ἀλλὰ καὶ ὡς τὸ ὑπεράγαλ ἐπιβαλλόμενον μέτρον πρὸς συγκράτησιν τῆς ἐν τῷ Ναῷ εὐταξίας καὶ εὐπρεπείας μετὰ τῶν πιστῶν ἀμφοτέρων τῶν φύλων. Ἐπὶ πλέον μάλιστα φρονοῦμεν ὅτι δὲν θὰ ἦτο ἄσκοπον νὰ ἐπαναφέρετο ὁ ἀρχαῖος θεσμὸς περὶ Πυλωρῶν, ὅπως οὗτοι ἐν τοῖς Ἱεροῖς Ναοῖς ἐπιτηρῶσι τὴν τάξιν καὶ τοὺς μὲν ἀτακτοῦντας καὶ ἀσεβεῖς ἐπαναφέρουσιν εἰς αὐτήν, τοὺς δὲ ἀδιορθώτους παραδειγματικῶς ν' ἀποβάλλωσι τῆς Ἐκκλησίας. Ὅταν ἐν πολλαῖς περιστάσεσιν ἐξαντλήται ἡ εὐγένεια καὶ ἡ ἐπιείκεια τῆς Ἐκκλησίας, δέον νὰ ἐπέρχεται τιμωρὸς ὁ ἐξωκκλησιασμός καὶ τ' ἄλλα τῆς Ἐκκλησίας ἐπιτίμια πρὸς δόρθωσιν καὶ θεραπείαν τοῦ κακοῦ.

Εἶναι ἀνάγκη νὰ κατανοηθῇ παρὰ πάντων ὅτι, ὅσον καὶ ἂν ἐξυψώθῃ ἡ γυνὴ διὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ εἰς τὴν ἰδιόζουσαν αὐτῇ θέσιν, ὅσον καὶ ἂν ἐχειραφετήθῃ διὰ τῶν νεωτέρων κοινωνικῶν συστημάτων καὶ ὀσηδῆρτε ἐξοικειώσιν ἂν ἐπῆλθε μετὰ τῶν δύο φύλων, ἡ ἱερότης τοῦ τόπου ἐπιβάλλει εἰσέτι τὸν διαχωρισμὸν αὐτῶν πρὸς ἀδιάσπαστον προσευχὴν καὶ προσήλωσιν γενικῶς πρὸς τὰ Θεῖα.

Ἀναφέρεται παρὰ τῶν ἀρχαιολογούντων ὅτι ὁ εἰς ἐκ τῶν δύο θαλάμων τῆς Κατακόμβης τοῦ Ἁγίου Καλλίστου ἐν Ρώμῃ ἐχρησιμοποιοῖτο ὡς γυναικωνίτης. Γνωρίζομεν δ' ἐκ τῆς ἱστορίας τῶν πρώτων τῆς Ἐκκλησίας αἰώνων μετὰ πόσης εὐλαβείας καὶ πίστεως, μετὰ πόσης ἱερᾶς συγκινήσεως καὶ φόβου οἱ χριστιανοὶ κατηρτίζοντο νύκτωρ εἰς τὰ σκιερὰ καὶ ὑγρὰ καὶ ἀνῆλια ἐκεῖνα καταφύγια, ὑπὸ συνθήκας ὅλως δυσμενεῖς διὰ τὰ προσευχηθῶν. Παρ' ὅλα ταῦτα καὶ ἐκεῖ ὁ διαχωρισμὸς τῶν δύο φύλων χρήσιμος ἐφάνη.

Ἄφοῦ λοιπὸν ὑπὸ τοιαύτας δυσμενεῖς συνθήκας συνερχόμενοι οἱ πρῶτοι Χριστιανοὶ ἐν ταῖς κατακόμβαις κεχωρι-

σμένως προσήχοντο, πόσῳ μᾶλλον σήμερον ἐπιβάλλεται ὁ χωρισμὸς τούτων, καθ' ὃν χρόνον τὸ θρησκευτικὸν συναίσθημα ὁσημέραι χαλαροῦται, τοῦ ψευδοπολιτισμοῦ θριαμβεύοντος καὶ τῆς ὕλης κυριαρχούσης καθ' ὅλας τὰς κατευθύνσεις τῆς σημερινῆς ζωῆς;

Εἶναι μία ἀναντίρροτος ἀλήθεια, ὅτι ἐπ' ἐσχάτων ἐχαλαρώθη ἐν πολλοῖς τὸ θρησκευτικὸν συναίσθημα καὶ κατ' ἀκολουθίαν παρὰ πολλοῖς παρεγνωρίσθη ἡ σκοπιμότης τοῦ ἐκκλησιασμοῦ τῶν πιστῶν.

Φαντασθῶμεν τώρα πρὸς στιγμὴν κατόπιν ἐπικρατήσεως ἀντιλήψεων ἀβασανίστων ἢ τὰ μάλα χλιαρῶν θρησκευτικῶς περὶ καταργήσεως θεσμῶν καὶ διατάξεων ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς ὁσημέραι χαλαρώσεως τῶν αὐστηρῶν χριστιανικῶν ἡθῶν, ὅποια ἀταξία καὶ ἀσέβεια καὶ κακοήθης συμφορὸς θὰ παρετηρεῖτο ἐν τοῖς Ναοῖς καὶ δὴ ἐν ταῖς μεγάλαις τῆς Ὁρθοδοξίας τελεταῖς!

Ἄν γυναικοκρατικώτερά τινα ἦθῃ ἀψυχολόγητα καὶ ἐλαφρὰ κυριαρχοῦσιν εἰς διανοίας ἦτον σοβαράς, δοκιμάζοντα ν' ἀποσκηθίσωσιν αἰωνοβίους ἐκκλησιαστικούς θεσμούς χάριν συναγελασμοῦ πρὸς ἀλληλογνωριμίας τῶν νέων μετὰ νεανίδων ἐν τοῖς Ἱεροῖς Ναοῖς, τοῦτο εἶναι λυπηρὸν ἅμα καὶ ἀνίερρον ἀπᾶν πρὸς τὴν ἔννοιαν τοῦ χριστιανικοῦ Ναοῦ. Ἡμεῖς ὡς κέντρα προσφορώτατα δι' ἀλληλογνωριμίας ὑποδεικνύομεν τὰς οἰκογενειακὰς κοινοτικάς συγκεντρώσεις ἢ καὶ ἄλλων σωματείων ἢ τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ. Ὁ χριστιανικὸς Ναὸς καὶ δὴ ὁ Ὁρθόδοξος μόνον διὰ θρησκευτικὰς ἀνάγκας προὐρίσται.

Ἰσως, ἴσως ποτε προαγομένης τῆς ἀνθρωπότητος πνευματικῶς καὶ ἠθικῶς ἐν τῷ μέλλοντι ν' ἀχρηστεύσῃ ὁ γυναικωνίτης ἐν τῷ Ναῷ, τό γε νῦν ὅμως ἀδύνατον, καθ' ὅσον εἰσέτι οἱ Χριστιανοὶ μας ἐπαρκῶς δὲν ἐμορφώθησαν, ὡς ἀνωτέρω διελάβομεν, οὕτως ὥστε ν' ἀποδεχθῶν τοιαύτας ἀκαθορίστους διαρρυθμίσεις.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων πασιφανῶς ἐμφαίνεται ἡ σκοπιμότης τοῦ γυναικωνίτου ἐν τοῖς Ἱεροῖς Ναοῖς, τολμῶ δ' εἰπεῖν καὶ ἡ χρῆσις ἔτι καὶ τῶν παραπετασμάτων καὶ τῶν δρυφράκτων καὶ τῶν δικτυωτῶν διὰ τὴν ἀπρόσκοπτον προσευχὴν καὶ λατρείαν διὰ τὸ ἐσαι ἀτελὲς καὶ ἐφάμαρτον τῆς ἀνθρωπίνης ὑποστάσεως.

Ἄν τις ἀλλότρια πρὸς ταῦτα φρονῇ, ἡμεῖς κοί δυνατόι . . . » Ρωμ. 15. 1. ὀφείλομεν νὰ καταρτίζωμεν αὐτὸν ποδηγετοῦντες καὶ φρονηματίζοντες φρονήματι ἐκκλησιαστικῷ.

Σημ. «Ὁρθοδ. Παρατηρητοῦ».— Εἰς τὸ ἀνωτέρω ἄρθρον τοῦ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Βαρόκλα ἔχμεν ἐπιφυλάξεις, ἐπὶ τῶν ὁποίων θὰ γράψωμεν εἰς τὸ ἐπόμενον τεῦχος.

ΣΠΟΥΔΑΙΑ ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ

Παρακαλοῦνται ὅσοι ἐκ τῶν συνδρομητῶν μας σὲν ἐπλήρωσαν τὰς συνδρομὰς των νὰ πληρώσουν αὐτὰς εἰς τοὺς ἐγγράψαντας αὐτοὺς ἢ νὰ τὰς ἀποστείλωσιν ἀπ' εὐθείας εἰς τὰ γραφεῖα τοῦ περιοδικοῦ δι' ἐπιταγῆς, ἐπ' ὀνόματι:

ORTHODOX OBSERVER

25-19 30th Drive, Astoria, New York.

Χρήστ. Πάππα

Διευθυντοῦ τοῦ Κατηχητικοῦ
Τμήματος τῆς ἈρχιεπισκοπῆςΟ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΩΝ
ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Εἰς τὰς περισσότερας Κοινότητας τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς λειτουργοῦν κανονικά ἀπὸ πολλοῦ χρόνου Κατηχητικά Σχολεῖα. Ἐκ μέρους τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καταβάλλεται συστηματικὴ προσπάθεια ὅπως μὴ μείνῃ καμμία παροικία καὶ καμμία Κοινότης Ἑλληνικὴ χωρὶς τὸ Κατηχητικὸν τῆς Σχολεῖον.

Σκοπὸς τῶν Σχολείων αὐτῶν εἶναι νὰ μορφώσῃ τὸν χριστιανικὸν χαρακτῆρα τῶν Ἑλληνοπαίδων μας. Νὰ ἀναπτύξῃ βαθεῖα στὴν καρδιὰ τῶν τὸ σωτήριον αἶσθημα τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν Θεόν. Νὰ κάμῃ τὰ παιδιά ἱκανὰ νὰ βλέπουν τὸν Θεὸν εἰς τὰ διάφορα κτίσματά Του. Νὰ αἰσθάνωνται βαθεῖα στὴν ψυχὴν τῶν τὴν ἀνάγκην νὰ ἐπικοινωνοῦν μὲ τὸν Οὐράνιον Πατέρα τῶν διὰ τῆς προσευχῆς τῶν. Νὰ ἀγαπήσουν τὴν Ἑλληνικὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν μας. Νὰ αἰσθάνωνται πνευματικὴν εὐχαρίστησιν ὅταν εὐρίσκωνται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μας κατὰ τὴν ὥραν τῆς λατρείας. Νὰ ἀναπτυχθῇ μετὰ τῶν τὸ πνεῦμα τῆς συναδελφώσεως καὶ τῆς συνεργασίας τῶν. Νὰ ἀναπτυχθοῦν μετὰ τῶν κοινωνικαὶ σχέσεις διὰ τὸ προσεχὲς αὐτῶν μέλλον. Ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ προσθέσῃ καὶ πολλὰ ἄλλα ὡς σκοπὸν τοῦ Κατηχητικοῦ μας Σχολείου εἰς αὐτὴν τὴν χώραν.

Πολὺ σοβαρὸς καὶ πολὺ σπουδαῖος εἶναι ὁ προορισμὸς αὐτοῦ τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου διὰ τὴν ὁμογένειαν τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Ἀμερικῆς. Τὰ παιδιά τῶν Ἑλληνικῶν μας οἰκογενειῶν ἔχουν μεγάλην ἀνάγκην ἀπὸ θρησκευτικὴν διδασκαλίαν, θρησκευτικὴν μόρφωσιν, διότι δὲν λαμβάνουν καμμίαν τέτοια μόρφωσιν εἰς τὸ Ἀμερικανικὸν Σχολεῖον.

Στὰ σπίτια μας, οἱ γονεῖς δὲν εἶναι δυνατόν νὰ δώσουν μιὰ τέτοια μόρφωσιν διότι δὲν ἔχουν οὔτε τὰ σχετικὰ μέσα, οὔτε τὸν χρόνον, οὔτε τὴν διάθεσιν τῶν παιδιῶν γιὰ μιὰ τέτοια ἐργασία. Τὰ Ἑλληνικά μας ἀπογευματινὰ Σχολεῖα, ἐπιφορτισμένα μὲ τόσα ὑποχρεωτικά διὰ τὰ παιδιά μας μαθήματα, δὲν ἀφήνουν ἀρκετὸ περιθώριον γιὰ τὴν κατηχητικὴν διδασκαλίαν.

Μᾶς ἀπομένει κατ' ἀνάγκην μόνος τρόπος καὶ μόνον μέσον τῆς θρησκευτικῆς μορφώσεως τῶν παιδιῶν μας τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον. Εἰς αὐτὸ πρέπει νὰ δοθῇ μεγαλειτέρα προσοχὴ ἔκ μέρους τῶν Κοινοτικῶν Συμβουλίων, τῶν Ἱερατικῶν Προϊσταμένων, τοῦ Διδασκαλικοῦ Προσωπικοῦ καὶ τῶν γονέων καὶ ὁμογενῶν μας ἐν γένει.

Εἰς τὴν σημερινὴν μας ἐποχὴν τὰ παιδιά ἀντικρύζουν πολλοὺς κινδύνους εἰς τὴν κοινωνίαν. Αὐτοὺς τοὺς κινδύνους δὲν τοὺς ἐγνωρίσαμεν ἡμεῖς οἱ μεγαλειετέροι. Μέσα εἰς τὰς μεγάλας πόλεις εἶναι πολὺ δύσκολον νὰ γνωρίζῃ τὸ παιδί, καθὼς καὶ οἱ γονεῖς του τὰ ἄλλα παιδιά μὲ τὰ ὁποῖα παίζει καὶ συναναστρέφεται. Τὰ ἀναγνώσματα, πού κατ' ἀνάγκην προμηθεύεται ἀπὸ τὰς στάντσεσ καὶ διαβάσει τὸ παιδί εἶναι πάντοτε ἀκατάλληλα καὶ συνήθως ἐπιζήμια διὰ τὴν τρυφερὰν του ψυχὴν. Τὰ θεάματα εἰς τὰ ὁποῖα συχνάζει δὲν εἶναι ἐκείνα μὲ τὰ ὁποῖα ἡμπορεῖ νὰ μορφώσῃ εὐγενικὸν καὶ καλὸν χαρακτῆρα. Τὰ παιδιά μας περνοῦν τὸν πε-

ρισσότερον καιρὸν ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι, εἰς τὸ Σχολεῖον, εἰς τὸ παιγνίδι, εἰς ἄλλας ἀπασχολήσεις. Εἰς πολλὰς περιπτώσεις ὁ πατέρας, κάποτε καὶ ἡ μητέρα, εἶναι μακρὰν τοῦ σπιτιοῦ κατὰ τὰς ὥρας κατὰ τὰς ὁποίας ἡ ἐπιβλεψὶς εἰς τὰ παιδιά εἶναι ἀπαραίτητος.

Μὲ τὰς σημερινὰς συνθήκας εἶναι κάποτε ἀναπόφευκτον πολλὰ παιδιά νὰ ἔρχωνται εἰς ἀντίθεσιν μὲ πολλὰς ἀπὸ τὰς ιδέας τῶν γονέων τῶν, γιὰτὶ νομίζουν ὅτι γνωρίζουν περισσότερα ἀπ' αὐτοὺς. Διὰ τὰ παιδιά αὐτὰ τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον ἡμπορεῖ νὰ ἐπιβληθῇ καλλίτερα.

Γενικῶς τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον ἔχει μιὰ ξεχωριστὴ δύναμιν νὰ ἐπιβάλληται εἰς τὴν ἀντίληψιν τῶν παιδιῶν. Διαθέτει πολλὰ μέσα. Ἔχει τὸ κύρος του. Ἔχει τὴν προσωπικότητα τοῦ σεβασμοῦ Ἱερέως του. Ἔχει τὴν διδασκαλίαν του, πού εἶναι ἀγαπητὴ διότι δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὴ καὶ ἀφορᾷ ζητήματα, πού ἔχουν μεγάλη ἐπίδρασιν ἐπάνω στὰ παιδιά. Ἔχει μαζὺ του τὴν διηγηματικὴν διδασκαλίαν, πού πάντοτε ἐπιδρᾷ πολὺ εἰς τὴν διέγερσιν τοῦ παιδικοῦ ἐνδιαφέροντος. Ἔχει μαζὺ του τὴν μεγάλην δύναμιν τῆς παιδικῆς φαντασίας, πού δημιουργεῖ τὰ πλέον ἐξωτικά παλάτια ἀπὸ μερικὰ ἀθύρματα.

Ὅλα αὐτὰ δείχνουν ἔξω ἀπὸ κάθε ἀμφιβολία ὅτι τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον ἔχει τὸν προορισμὸν καὶ τὰ μέσα καὶ τὴν δύναμιν νὰ διδάξῃ, νὰ μορφώσῃ, νὰ φρονιματίσῃ. Ἐκεῖνο, πού ἀπομένει νὰ γίνῃ εἶναι νὰ ἰδρυθοῦν Κατηχητικά Σχολεῖα, ὅπου δὲν λειτουργοῦν τοιαῦτα καὶ νὰ ἐργασθοῦν ὅλα μὲ ἓνα ὁμοίμορφο πρόγραμμα, μὲ ἓνα ὁμοίμορφο σύστημα, μὲ μία καὶ τὴν αὐτὴ κατεῦθυνσιν. Νὰ κατορθωθῇ νὰ φοιτοῦν ὅλα τὰ Ἑλληνοπόμυλα εἰς τὰ Κατηχητικά μας Σχολεῖα τακτικά, νὰ ἐξασφαλίσωμε Κατηχητὰς καὶ Κατηχητρίδας μὲ ἀγάπην γιὰ τὰ παιδιά, μὲ ἐνθουσιασμὸ γιὰ μιὰ τέτοια ἐργασία καὶ μὲ πίστιν εἰς τὴν θρησκείαν μας. Καὶ θὰ βρεθοῦν. Νὰ καταβληθῇ προσπάθεια νὰ πληροφορηθῇ ἡ ἀγαπητὴ μας Ἑλληνικὴ ὁμογένεια τὴν μεγάλην σπουδαιότητα καὶ τὸν ὕψιστον προορισμὸν τῶν Σχολείων μας αὐτῶν ὅπου διαπλάσσεται ὁ χαρακτῆρ τῶν παιδιῶν μας.

Ὅλα τὰ Κοινοτικά μας ἱδρύματα, ὅλη μας ἡ Κοινοτικὴ περιουσία, ὅλη μας ἡ προσπάθεια διὰ τὸ μέλλον τῆς Νέας Γενεᾶς, ὅλοι μας οἱ κόποι καὶ ὅλα τὰ μεγάλα χρηματικά ποσά, πού δαπανοῦμε «θὰ πιάσουν τόπον», ὅπως λέγομεν, ὅταν καρποφορήσῃ ἑκατονταπλασίως τὸ Κατηχητικὸν μας Σχολεῖον. Δύναται νὰ καρποφορήσῃ καὶ νὰ φέρῃ ἀποτελέσματα σύμφωνα μὲ τὰς προσδοκίας μας, ὅταν βοηθήσωμε ὅλοι εἰς τὴν ἰδρυσιν καὶ τὴν κανονικὴν καὶ ἀπρόσκοπτον λειτουργίαν του.

Εἰς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν λειτουργεῖ ἀπὸ πενταετίας καὶ πλέον Τμήμα τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων. Σκοπὸς του εἶναι αὐτός, πού ἀναφέρομεν, νὰ ὑποβοηθήσῃ εἰς τὴν ἰδρυσιν καὶ συστηματικὴν λειτουργίαν Κατηχητικῶν Σχολείων εἰς ὅλας τὰς Παροικίας καὶ τὰς Κοινότητας τῆς Ἀμερικῆς. Νὰ παρέχῃ ὅλας τὰς ὁδηγίας διὰ τὴν ὁμοίμορφον καὶ κανονικὴν αὐτῶν λειτουργίαν, τὸ ἀπαιτούμενον διὰ τὴν διδασκαλίαν ὑλικὸν καὶ κάθε ἄλλο ἀπαραίτητον ἐφόδιον διὰ τοὺς Κατηχητὰς καὶ τὰς Κατηχητρίδας.

Τὸ Τμήμα τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων εἶναι εἰς τὴν διάθεσιν τῶν Ἱερέων καὶ τῶν Διδασκάλων, ἔτοιμον νὰ ὑποβοηθήσῃ αὐτοὺς καὶ τὰς Κοινότητας εἰς τὸ μέγα, ὑψηλὸν καὶ εὐγενὲς ἔργον τῆς θρησκευτικῆς μορφώσεως τῆς Νέας Γενεᾶς.

ΑΠΟ ΤΑΣ ΕΥΓΕΝΙΚΑΣ ΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΖΗΤΟΥΝΤΩΝ ΤΗΝ ΔΙΑΤΗΡΗΣΙΝ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ

Ὁ Ἀμερικανικὸς Σύλλογος Κυριῶν τοῦ Riverside Drive N. Y. πολὺ συχνὰ ὁργανώνει συναθροίσεις εἰς τὸν μεγαλοπρεπέστατον ναὸν τοῦ Rockefeller ὑπὲρ διατηρήσεως τῆς παγκοσμίου εἰρήνης. Εἰς αὐτὰς συμμετέχουν ὅλαι αἱ ἐν Ἀμερικῇ ἐθνικότητες· ἐκλέγονται δὲ ἐξ αὐτῶν κυρίαι, αἵτινες ἀπαγγέλλουν ἀποσπάσματα ἐκ σπουδαίων συγγραμμάτων νέων ἢ ἀρχαιοτέρων μεγάλων ἀνδρῶν τῆς φυλῆς ἢ ἐθνικότητός των, ἢ προσευχὰς ὑπὲρ τῆς εἰρήνης.

Ὁλόκληρος ἡ συνάθροισις ψάλλει, καταλλήλως πρὸς τὴν περίστασιν καὶ τὸν σκοπὸν, ὕμνους καὶ ἀντιφωνικῶς ἀναπέμπονται δεήσεις πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ ἀποφυγῆς τῶν πολέμων.

Εἰς μίαν τοιαύτην ὥραιότατην καὶ πολυπληθεστάτην συνάθροισιν τὴν 1ην Φεβρουαρίου, ἀνετέθη εἰς τὴν ἀξιοτίμον κυρίαν Ἀφροδίτην Καραντινοῦ νὰ ὁμιλήσῃ διὰ τὴν Ἑλλάδα. Μὲ τὸν διακρίνοντα δὲ αὐτὴν ἐνθουσιασμόν εἶπε τὰ ἑξῆς εἰς λαμπρὰν ἀγγλικήν.

Μετάφρασις

ΠΡΟΣΚΛΗΣΙΣ ΠΡΟΣ ΠΡΟΣΕΥΧΗΝ

Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ: «Ἐπάνω εἰς τὴν Ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν στέκουν τὰ ξερίπια ἐνὸς ὠραίου μικροῦ ναοῦ, ποῦ ἦτο ἀφιερωμένος εἰς τὴν Ἄπτερον Νίκην. Ἡ παράδοσις λέγει ὅτι τὸ ἄγαλμα τῆς Νίκης ἐλαξεύθη χωρὶς πτερὰ διὰ νὰ συμβολίσῃ τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν πεποίθησιν τῶν Ἀθηναίων ὅτι ἡ νίκη ποτὲ δὲν θὰ ἐγκατέλειπε τὴν πόλιν των! Ἀλλὰ σήμερα, ὅστερα ἀπὸ 2,000 χρόνια, ὁ ναὸς αὐτὸς εἶνε ἕνα πολεμοδαρμένο ξερίπιο καὶ ἡ ὠριμένη νίκη τὴν ὁποίαν ἐσυμβόλιζε εἶνε παλαιὰ λησμονημένη ἱστορία. Ἀλλὰ καὶ μὲ ὅλην τὴν φθοράν, ποῦ ὑπέστη, ἡ εὐμορφία του διατηρεῖται ἀκόμη. Διότι ἡ δόξα τῆς Ἑλλάδος δὲν ἔγκειται εἰς τὰς μάχας τὰς ὁποίας ἐκέρδισε πρὶν ἀπὸ τόσα χρόνια. Ἡ ἄπτερος νίκη τῆς εὐμορφίας, τῆς χάριτος καὶ τῆς πειθαρχίας διατηρεῖται ἀκόμη ἀποτυπωμένη εἰς κάθε Ἑλληνικὸν λόφον, ἱστορίαν, ἄγαλμα, ναόν. Διὰ τοῦτο ἔρχομαι σήμερα καὶ σὰς λέγω ὅτι ἡμπορεῖτε νὰ διατηρήσετε μαζί σας τὴν εἰρήνην ὅταν τὴν κρύψετε εἰς τὰς καρδίας σας καὶ τὴν κάμετε μέρος τῆς εὐμορφίας τῆς ζωῆς σας.»

Ο ΛΑΟΣ: Εἶνε μεγαλείτερος ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος καθυποτάσσει τὸ πνεῦμά του παρὰ ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος κυριεύει μίαν πόλιν.

Η ΕΛΛΑΣ: Τὸν νικητὴν θὰ τὸν κάμω στύλον εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ μου.

Ο ΛΑΟΣ: Σὺ εἶσαι ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ.

Η ΕΛΛΑΣ: Ἐὰν μὴ Κύριος οἰκοδομήσῃ οἶκον εἰς μάτην ἐκοπίασαν οἱ οἰκοδομοῦντες.

Κατόπιν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἀποσπασμάτων ἐκ σπουδαίων συγγραμμάτων ἀπήγγειλε τὴν προσευχὴν ἣτις ἐγράφη ὑπὸ τοῦ Ἀριστοφάνους κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον 400 πρὸ Χριστοῦ.

Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ:

«Σὺ, ὦ Θεέ, ὁ ὁποῖος κάμνεις νὰ παύουν

ΣΥΝΤΟΜΑ ΔΡΑΜΑΤΑ

Ἐξεδόθη καὶ ἡ Β' σειρά τῶν συντόμων δραμάτων τοῦ κ. Νικολ. Βαβούδη συμπλήρωμα τῆς Α' σειράς περὶ τῆς ὁποίας ἐγράψαμεν ἀπὸ τῆς στήλης ταύτης τοῦ τεύχους 52 τοῦ «Ὁρθοδ. Παρατηρητοῦ».

Περιέχει τέσσαρα ἔργα.

1ον.—Ποῖοι πηγαίνουν στὸν Παρνασσόν. — Μονόπρακτον. Εἶνε κομωδία εἰς τὴν ὁποίαν γελοιοποιοῦνται οἱ ἀναξίως χειριζόμενοι τὴν γραφίδα καὶ ποζάροντες ὡς ποιηταὶ ἢ καλλιτέχναι. Εἰς τὸ ἔργον αὐτὸ παρελαύνουν πολλὰ μυθολογικὰ πρόσωπα, ποῦ τὰ σχετικὰ τῆς ζωῆς των ἀποτελοῦν μεγάλο μέρος τῆς μυθολογίας. Ἔνεκα τούτου εἶνε πολὺν διδακτικὸν διὰ μαθητὰς καὶ μαθητρίας τῶν ἀνωτέρων τάξεων τῶν σχολείων μας, διότι δίδεται εὐκαιρία νὰ γνωρίσουν καλὰ τὴν ἑλληνικὴν μυθολογίαν, ἢ ἂν τὴν γνωρίζουν νὰ τὴν ἐνστερνισθοῦν.

2ον.—Ὁ Ἥρωις τῆς Ἀλαμάνας.—Εἰς τρεῖς συντόμους πράξεις, στηριγμένον εἰς τὴν γνωστοτάτην ἱστορίαν τοῦ Ἀθανασίου Διάκου, ὅστις εἶνε καὶ τὸ κύριον πρόσωπον. Θὰ εἶνε πλεὶς ἐπιτυχὴς ἡ παράστασις ἐὰν τὰ πρόσωπα, ποῦ θὰ τὸ παίξουν δὲν εἶνε μικροτέρας ἡλικίας τῶν 18 ἐτῶν.

3ον.—Ἑλληνοαμερικανὰ νῆπτα εἰς τὸ Φάληρον.—Μονόπρακτον. Σκοπὸς του εἶνε ἡ δημιουργία συμβιβαστικῆς διαθέσεως εἰς τὰς ψυχὰς τῶν νεαρῶν Ἑλληνοαμερικανῶν πρὸς τὰς δύο πατρίδας των, τῆς φυσικῆς καὶ τῆς θετῆς.

4ον.—Οἱ ἀγωνισταὶ τῆς πίστεως.—Μονόπρακτον. Στηριγμένον ἐπάνω εἰς τὴν γνωστὴν ἱστορίαν τοῦ Μεγάλου Βασιλείου Ἐπισκόπου Καισαρίας τοῦ ὁποίου ἀφ' ἐνὸς ἐξαίρεται τὸ φιλόανθρωπον καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς ἐχθροὺς τῆς πίστεως Ἑβραίους, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸ ἀτρόμητον ὑπὲρ τῆς πίστεως τὴν ὁποίαν ἤθελαν νὰ νοθεύσουν αὐτοκράτορες.

Ὅπως καὶ ἡ Α' σειρά οὕτω καὶ ἡ Β' περιέχει ἄσματα μελοποιηθέντα ἀπὸ διαφόρους καλοὺς μουσικοὺς Ἑλλήνας ἐν Ἀμερικῇ.

Μὲ τὰς ἐκδόσεις αὐτὰς ἐλαττοῦνται πολὺ αἱ προφάσεις τινῶν, ὅτι ἔνεκα ἐλλείψεως καταλλήλων ἔργων ἀναδιβάζουν ἐπὶ τῆς σκηνῆς εἰς κοινοτικὰς ἢ ἄλλας ἐσπερίδας ἔργα τὰ ὁποῖα διαφθείρουν καὶ ντροπιάζουν.

οἱ πόλεμοι εἰς ὅλον τὸν κόσμον, ἱκετεύομέν Σε, κατὰπαυσον νῦν τὸν πόλεμον καὶ τὴν ταραχὴν. Λύτρωσε ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ψιθυρισμῶν, πονηριῶν, ὑποψιῶν, μὲ τὸ ὁποῖα τυραννοῦμεθα. Κάμε μίαν ἀρχὴν καὶ ἔνωσον τὰ διάφορα ἔθνη εἰς τὸ ἀμάλγαμα τῆς Ἀγάτης, καὶ καθάρισον τὸν νοῦν μας μὲ τὸ λεπτὸν ἄρωμα τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς συγγνώμης». (Ἡ ζωὴ τοῦ Ἀριστοφάνους εἶνε μία διαπίστωσις τῶν κινδύνων εἰς τοὺς ὁποίους ἐξετέθη ἐξ αἰτίας τῆς πίστεώς του εἰς τὴν εἰρήνην).

Μὲ τὴν ὥραιαν αὐτὴν συμβολὴν τῆς κ. Ἀφροδ. Καραντινοῦ ἐληροφορήθησαν ἀρκετοὶ συμπολιταὶ μας Ἀμερικανοὶ περὶ τοῦ ἐκπολιτιστικοῦ πνεύματος τοῦ διέποντος τὴν ἑλληνικὴν φυλὴν ἀνέκαθεν.

Ἐκφράζομεν θερμὰ συγχαρητήρια πρὸς τὴν κ. Ἀφροδ. Καραντινοῦ.

ΕΠΙ ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΜΕΓΑΛΑΣ ΕΟΡΤΑΣ

ΓΛΥΚΥΣ καὶ μειλίχιος ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ Θεός, μετὰ τὸ μειδίαμα τῆς καλωσύνης εἰς τὰ χεῖλη, περιέρχεται πόλεις καὶ χωρία διδάσκων καὶ εὐεργετῶν. Τὰ θάϊα, οἱ φοίνικες, αἱ ἐλαῖαι ὑψοῦνται ἀπὸ τὰ χέρια τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων οἱ ὅποιοι μετ' ὀλίγον θὰ ζητήσουν τὸν σταυρικὸν θάνατόν Του. Ἀναθαίνει μετ' ὀλίγας ἡμέρας ὁ γλυκὺς Νυμφίος τῆς Παλαιστίνης πρὸς τὴν Ἀγίαν Πόλιν Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἐκεῖ Τὸν περιμένει μία ἀπέραντος σειρὰ μαρτυριῶν. Αἱ φωναὶ τοῦ Ὡ σ α ν ἄ προτοῦ σθύσουν ἀκόμη, θὰ ἀναμιχθοῦν μετὰ μίαν ἄλλην φωνήν, τὴν φωνὴν τοῦ ἄ ρ ο ν, ἄ ρ ο ν, σ τ α ὑ ρ ω σ ο ν α ὑ τ ὅ ν. Κατὰ τὰς ἀγίας αὐτὰς ἡμέρας ἃς στρέψωμεν τὸ βλέμμα τῆς ψυχῆς μας πρὸς τοὺς Ἀγίους Τόπους, ἃς ἐμβαθύνωμεν εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ ἃς ἀφήσωμεν τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν νὰ κάμῃ γενικὴν κατάκτησιν τῆς καρδίας μας. Τότε καὶ μόνον τότε οἱ στεναγμοὶ τῆς ἀνακουφίσεως θὰ ἔβγουν ἀπὸ τὰ στήθη μας. Κάθε ταλαιπωρία μας, κάθε πόνος μας θὰ ἐξουδετερωθῇ. Θὰ ἴδωμεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὁ γλυκὺς Ναζωραῖος, ὑπέστη πολὺ περισσότερα βάσανα ἀπὸ ἡμᾶς, καὶ θὰ πεισθῶμεν ὅτι ἡ μεγαλειτέρα νίκη τὴν ὁποίαν ἐγείρει κανεὶς, εἶνε ἡ νίκη τῆς ἀρετῆς, ἡ νίκη τῆς ἀγάπης ἀπέναντι τῆς κακίας.

—:—

ΚΑΙ ΟΜΩΣ

ΚΑΙ ΟΜΩΣ ἀντὶ κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτὰς νὰ «εἰσεέλθωμεν εἰς τοὺς ἑαυτοὺς μας» περισσότερον καὶ νὰ σκεφθῶμεν πνευματικώτερον, φροντίζομεν μόνον πῶς καλλίτερον θὰ περάσωμεν. Αἱ περισσότεραι χοροεσπερίδες γίνονται κατὰ τοὺς μῆνας Μάρτιον καὶ Ἀπρίλιον, ὁπότε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶνε καὶ ἡ Μεγάλῃ Τεσσαράκοστή. Κοινότητες καὶ Σωματεῖα ἀμιλλῶνται πῶς νὰ ὀργανώσουν διαφόρους ἐσπερίδας καὶ—ὅπερ καὶ ἀτυχέστερον—κατὰ τὰς ἐσπεράς τῶν Σαββάτων διὰ νὰ εἶναι τὴν ἐπομένην πολὺ ἀραιὸν καὶ εἰς τὰ δάκτυλα μετρημένον τὸ ἐκκλησίασμα τῶν Ναῶν. Ἀλλὰ θὰ ἔπρεπεν ἕως τώρα νὰ τὸ ἔχουν πληρέστερα κατανοήσῃ ΟΛΑΙ αἱ Κοινότητες, καὶ πρὸ παντὸς αἱ Κοινότητες τῆς Μεγαλουπόλεως ταύτης, καὶ νὰ περιορίσουν τὸ κακόν, πρὸς ἴδιον ὄφελός των, οἰκονομικὸν καὶ ψυχικόν. Ἡ Σεβαστὴ Ἀρχιεπισκοπὴ ἔχει πρὸ πολλοῦ ἤδη ἐξαπολύσει σχετικὴν ἐγκύκλιον, ἀναπτύσσουσα τὴν ὁληθρίαν σημασίαν τὴν ὁποίαν ἔχει διὰ τὰς Κοινότητας ἡ ὀργάνωσις χοροεσπερίδων κατὰ τὰ Σαββατόβραδα. Ἀλλὰ φαίνεται ὅτι πολλαὶ Κοινότητες δὲν ἐφρόν-

τισαν ἀκόμη νὰ συμμορφωθοῦν μετὰ τὸ πνεῦμα καὶ τὸ γράμμα τῆς ἐγκυκλίου ἐκείνης. Τί περιμένουν;

—:—

ΤΟ ΕΑΡ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΟΣ

ΓΛΥΚΥΤΑΤΑΙ καὶ ὠραῖαι αἱ δύοσις τῶν ἡμερῶν αὐτῶν, αἱ ὁποῖαι ἐπηκολούθησαν μετὰ τὸν θαρῦν χειμῶνα. Ὁ ἑαρινὸς ἥλιος σκορπίζει παντοῦ τὴν χαρὰν καὶ τὰ πάντα ἐξωραΐζονται καὶ λαμπρύνονται. Ἡ ἀνθρωπότης ὀφίσταται καὶ αὐτὴ τὸν μακρὸν τῆς χειμῶνα. Ἡ θύελλα τῶν παθῶν, τῶν ἐρίδων καὶ τῶν συγκρούσεων ἐξαπλώνει τὴν νάρκην θαυμάσια εἰς τὴν ὑπνώτουσαν ὑπαρξιν. Ἀλλ' ὅπως μετὰ τὸν χειμῶνα τῆς φύσεως ἔρχεται ἡ Ὕνοιξις, κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ ἔπρεπεν ὁ ἄνθρωπος μετὰ τὰς ἀγρίας ψυχικὰς καταγιγίδας, νὰ διέλθῃ τὴν ἐποχὴν τῆς ψυχικῆς του ἀναγεννήσεως. Ὁ χειμὼν τῶν παθῶν εἶνε ὁ σκληρότερος τῶν χειμῶνων:—ἐρημώνει, καταστρέφει καὶ ἐξαπολύει παντοῦ τὰς ἀγριότητας καὶ ὁ ἄνθρωπος μεταβάλλεται εἰς θηρίον ἀγνώριστον. Ὁ οἶκτος ἐκριζώνεται ἀπὸ τὰ στήθη του καὶ ἡ ἀγάπη ἐκχωρεῖ τὴν θέσιν της εἰς τὸ μῖσος καὶ τὴν κακίαν. Γύρω, τὸ ἔαρ τῆς φύσεως σ.ν.ελεῖται φαιδρὸν καὶ ὠραῖον. Τὰ πάντα γύρω ἐμφανίζονται καταστόλιστα. Καὶ ἡ ψυχὴ ποῦ εὐρίσκεται ἐμπρὸς εἰς ἓν παρόμοιον θέαμα, ὀφείλει νὰ ἀφεθῇ ἐλευθέρα νὰ ἀποτινάξῃ ὅλα τὰ δεινὰ τὰ ἠθικά, καὶ νὰ ἐμφανισθῇ ὑπὸ νέαν ὑπόστασιν. Τὸ ἔαρ τῆς ἀνθρωπότητος ἃς εἶνε ἐπίσης ὠραῖον, ἐπίσης τερπνόν, ἐπίσης μεγαλειώδες, ὅπως εἶνε καὶ τὸ σημερινὸν ἔαρ τῆς φύσεως μετὰ τὰς ὠραίας του καὶ ἐκπάγλους ἀνατολάς.

—:—

ΗΜΕΙΣ ΕΛΛΗΝΙΖΟΜΕΝ

«**ΗΜΕΙΣ ΕΛΛΗΝΙΖΟΜΕΝ**» ἦτο ἡ χαρακτηριστικὴ ἐκφρασις μιᾶς ἐπιστολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Λίβερπουλ τῆς Ἀγγλίας, γραφείσης Ἑλληνιστὶ καὶ σταλείσης πρὸς τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν ἐπ' εὐκαιρίαν τῆς προσεχοῦς ἐορτῆς τῆς ἑκατονταετηρίδος τῆς. Εἶνε ἀνάγκη νὰ τονισθῇ δεόντως ἡ ἐκφρασις αὕτη, διότι ἀποτελεῖ μίαν εἰλικρινῆ ὁμολογίαν ὅτι τὰ μεγαλύτερα τῶν κρατῶν ἔχουν κατανοήσῃ ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ ὁ Ἑλληνικὸς πολιτισμὸς εἶνε ἀπαραίτητα διὰ πᾶσαν πρόοδον. Καὶ εἶνε εὐχάριστον ὅτι ἡ φωνὴ αὐτῆ τοῦ «ἡμεῖς ἐλληνίζομεν» ἐξέρχεται ἀπὸ τὸ συντηρητικώτερον τῶν πανεπιστημίων, ὅπως εἶνε τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Λίβερπουλ. Εἶναι ὁμως ἀξία πολλῆς προσοχῆς ἡ ἐκφρασις αὕτη διὰ τοὺς Ἑλληνόπαιδας τῆς Ἀμερικῆς καὶ οἱ γονεῖς ἰδιαιτάτα καλοῦνται ν' ἀναπτύξουν εἰς τὰ τέκνα των τὴν θαυμάτην σημασίαν τῶν δύο αὐτῶν λέξεων. Διότι, ἐὰν οἱ ἄλλοι Ἑλληνίζουν, θεωροῦντες καύχημά των νὰ μανθάνουν Ἑλληνικὴν ἀνάγνωσιν, Ἑλληνικὴν γραφὴν καὶ Ἑλληνικὴν ὁμιλίαν, τί πρέπει νὰ κάμνωμεν ἡμεῖς οἱ Ἑλληνόπαιδες τῆς Ἀμερικῆς;

Ο ΑΜΒΟΝ

Ἀρχιμ. Ἀθυναγόρα Καθδδάδα,
Πρωτοδυνκέλλον τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς
Ἀμερικής

«Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται».

Ἀπὸ ὅλους τοὺς μακαρισμοὺς καὶ ἀπὸ ὅλες τὲς διατάξεις, ἡ ὁποῖα εὐρίσκονται εἰς τὴν Ἑ π ῖ τ ο ὺ Ὅ ρ ο υ ς ὁ μ ι λ ῖ α ν καὶ κανονίζουν τὲς ἀδελφικὰς σχέσεις τῶν ἀνθρώπων μεταξύ τους, ὁ μακαρισμὸς αὐτὸς μού φαίνεται πλεῖο ἀνθρώπινος, πλεῖο γλυκύς. Ἄμα δὲ προσθέσουμε καὶ τὴν ἀναπόσπαστην ἀπὸ τὸν μακαρισμὸν αὐτὸν διὰ τὴν τοῦ Σωτῆρος περὶ τοῦ τρόπου κατὰ τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ γίνεται ἡ ἐλεημοσύνη, «Προσέχετε τὴν ἐλεημοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς» μού φαίνεται ὅτι ἔτσι ἔχουμε τὸ πλεῖο ἀδελφικό, τὸ πλεῖο κοινωνικό, τὸ πλεῖο εὐγενικό, τὸ πλεῖο χριστιανικὸ ἄρθρον τῆς ἐπὶ τοῦ Ὁ ρ ο υ ς ὁ μ ι λ ῖ α ς.

Εἰς τὸν μακαρισμὸν αὐτὸν «Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες» προσθέτει ὁ Σωτὴρ Χριστὸς τὴν θείαν ὑπόσχεσιν «ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται.» Βέβαια ὑπόσχεται εἰς αὐτοὺς ὅτι καὶ ὁ Θεὸς θὰ εἶναι ἐλεήμων εἰς τοὺς ἐλεήμονας. Ἀλλὰ ἡ ὠφέλεια τοῦ ἐλεήμονος καὶ ἡ μακαριότης του εἶνε πάλιν μέσα σ' αὐτὴν τὴν ἴδια τὴν πρᾶξί τους· διότι ἡ θεία αὐτὴ παραγγελία τοῦ Ἰησοῦ νὰ εἶνε ὁ ἄνθρωπος ἐλεήμων ἔχει διπλοῦν σκοπὸν, α') νὰ βοηθήσῃ βέβαια ἐκείνους πού στεροῦνται καὶ ὑποφέρουν καὶ φυσικὰ ἐμμέσως νὰ γίνῃ ἐπωφελὴς κοινωνικῶς, καὶ β') νὰ εἶναι ὁ ἄνθρωπος ἐλεήμων γιὰ νὰ εἶνε ἄνθρωπος, τὸ ὁποῖον δὲν εἶνε ὀλιγώτερον σπουδαῖον. Νὰ συνδέῃ, δηλαδή, τὸ ἄτομόν του μετὰ τὴν λοιπὴν ἀνθρωπίνην οἰκονομίαν, δίνοντας κατὰ τὴν ἀπὸ τὸ δικό του, ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν του· συνειθίζοντας τὴν καρδιά του νὰ πονῇ στοῦ ἄλλου τὴν δυστυχίαν, νὰ αἰσθάνεται δική του τοῦ ἄλλου τὴν ἀνάγκη καὶ νὰ προσπαθῇ μετὰ τὸ δικό του κόπο τὸ δικό του ἀπόκτημα νὰ γιαιρεύῃ τὸν ξένο πόνο.

Σήμερα βέβαια, πού ζοῦμε στὴ χώρα αὐτὴ, κοντεύει νὰ ξεχάσουμε τί εἶνε ἡ ἀληθινὴ φτώχεια· πόσο φοβερὴ εἶνε ἡ σκελετώδης μορφή της καὶ πόσο σκληρὰ εἶνε τὰ νύχια της. Γιατὶ στὴ χώρα αὐτὴ πολὺ σπανίως συμβαίνει νὰ μένουν οἱ ἄνθρωποι χωρὶς ψωμί, χωρὶς σκεπή, χωρὶς ροῦχα, ἔστω καὶ παλὰ, χωρὶς φωτιά λίγη ἢ πολλή τὸ χειμῶνα, χωρὶς νοσοκομεῖο, γιαιτρὸ καὶ γιαιτρικά. Πολὺ σπανίως ἔρχονται περιστάσεις, πού τὸ παιδί νὰ μελανιάζῃ ἀπὸ πείνα καὶ κρύο, ξεσχίζοντας τῆς μάνας τὰ στήθια· καὶ σχεδὸν καμμία χήρα μάνη ἢ τρεμόνηχη κουβαριασμένη γιαιτὰ δὲν στέκει στὲς γωνιὰς τῶν δρόμων μετὰ κουρελιάρικα παιδιά νὰ ζητᾷ ἐλεημοσύνην τουρτουρίζοντας ξεπαγιασμένη ἀπὸ τὸ δολοφονικὸ ξηροβόρι.

Γι' αὐτὸ ἐπαναλαμβάνω κοντεύει νὰ ξεχάσουμε τί εἶνε ἡ φτώχεια, ἐκείνη ἢ φτώχεια, πού τὴν συναντᾷ κανεὶς στὲς περισσότερες πόλεις, κομποπόλεις καὶ κομποπόλεις καὶ χωριὰ ὅλης τῆς ἄλλης κατοικουμένης γῆς, μὴ ἐξαιρουμένης βέβαια καὶ τῆς γενετέρας μας. Καὶ λησμονώντας βέβαια τὴν πραγματικὴ φρικώδη μορφή τῆς φτώχειας, ἴσως ἡ σκέψις

μας δὲν ἀνεβαίνει ὅλο τὸ ὕψος τῆς σημασίας ἑνὸς τέτοιου ἁρθρου στὸ χριστιανικὸ-κοινωνικὸ καταστατικόν, πού ὀνομάζεται ἐπὶ τοῦ ὅρου ὁμιλία καὶ εἰς τὸ ὁποῖον ὁ ἰδρυτὴς του Χριστὸς ἀπήτησε νὰ δεθῇ ἡ ἀνθρώπινη καρδιά μετὰ τὴν δυστυχίαν καὶ νὰ τῆς δίνη βάλασμα.

Μὰ πρέπει νὰ στείλουμε γιὰ μιὰ στιγμή τὴ σκέψιν μας στὴν ἐποχὴ τοῦ Χριστοῦ, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ εὐγένεια τῆς καρδιάς ἦτο ἐξαιρετικὸ φαινόμενον, προνόμιον μᾶλλον ἐλαχίστων ἀνθρώπων, καὶ ἡ εὐσπλαγχνία καὶ ἐλεημοσύνη ἦταν ἀκατανόητο καὶ ἀδιάφορο εἶδος ἀνθρωπίνης διαγωγῆς.

Νὰ στείλουμε τὴ σκέψιν μας στὰ χρόνια ἐκεῖνα, πού νέοι, γέροντες, νῆες καὶ γρηές, παιδάκια, ἀγόρια καὶ κορίτσια, πέθαιναν ἀπὸ πείνα, παγωνιὰ καὶ ἀρρώστεια καθημερινὰ στοὺς δρόμους, στὰ ὑπὸ γεία, στοὺς ἀγροὺς καὶ στὲς σπηλιὰς· καὶ τὸ θέαμα αὐτὸ ἐθεωρεῖτο κατὰ τὴν τὸ φυσικὸ χωρὶς σημασία, ὅπως τὰ πτώματα τῶν ζώων στὲς κοπριὰς καὶ τὰ σκουπίδια.

Κι' ὅταν ὁ νοῦς μας παραστήσῃ τὴ φρικώδη ἐκείνην εἰκόνα, πού ξαναζωντανεῖ μ' ὅλη τῆς τὴ φρίκη στὴ Μικρασιατικὴ καταστροφὴ καὶ στοὺς προσφυγικὺς συνεισμοὺς καθ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα πρὸ δέκα πέντε ἐτῶν περίπου, τότε μπορούμε νὰ ἐκτιμήσουμε τὴ σπουδαιότητα, πού εἶχε ἡ ἀπαίτησις τοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τὰ μέλη τῆς οργανώσεώς του νὰ συμπονοῦν καὶ ἐλεοῦν στὴν δυστυχίαν τῶν ἄλλων.

Ἔχεις, ἔλεγε ὁ μακαρισμὸς ἐκεῖνος, ἔχεις ὦ ἄνθρωπε ἕνα κομμάτι ψωμί σήμερα, μοῖρασέ το μ' αὐτόν, πού δουρκάνουν τὰ μάτια του ἀπὸ παράπονον βλέποντας σένα νὰ τρῶς ἐνῷ αὐτὸς πεινᾷ· κι' ἂν σοῦ λείψῃ αὐριο ἐσέ, κάποιος ἄλλος θὰ μοιράσῃ μαζί σου ἕνα κομμάτι ψωμί δικό του. Ἔχεις δυὸ ποκάμισα ἢ δυὸ ἐξωφόρια, δόσε τὸ ἕνα στὸν κουρελῆ, πού τουρτουρίζοντας ἐκτύπησε τὴν πόρτα σου, νὰ γλυτώσῃ ἀπὸ τὰ νύχια τοῦ χάρου.

Στηριγμένος πάνω σ' αὐτὴ τὴ σκληρὴ πραγματικότητα τῶν χρόνων ἐκείνων, πού ξαναζωντανεῖ πολὺ συχνὰ κατὰ πὶ ἀπὸ πολέμους, σεισμούς, πλημμύρες, ξέσπασμα λαίμαργίας τῶν κεφαλαιούχων, καὶ ἄλλες ἀνθρώπινες πληγές, ἐφώνησε ὁ Ἰησοῦς σὲ κείνους, πού κλειοῦν τὰ μάτια τῆς ψυχῆς τους: «Μὴ θησαυρίζετε ἐπὶ τῆς γῆς ὅπου σαράκι καὶ σάπια μισροεῖ νὰ ρημάξῃ ὅ,τι ἀπεκτεῖσται· θησαυρίζετε δὲ μᾶλλον θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, βαλσαμώνοντας τὸν ἀνθρώπινο πόνο ἐδῶ στὴ γῆ».

Καὶ τώρα, πού ὅποσδήποτε κατεδείξαμε τὴν ὑψηλὴν σημασίαν τοῦ μακαρισμοῦ αὐτοῦ τοῦ ἐλεήμονος καὶ τὴν ἡθικὴν γυμναστικὴν, πού δίνει ἡ ἐλεημοσύνη στὴν ἀνθρώπινη καρδιά ἡ ὁποία τὴν ἐφαρμόζει, ἄς ποῦμε ὀλίγα λόγια γιὰ τὸν τρόπο μετὰ τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ ἐξασκῆται καὶ τὸν ὁποῖον ὑποδεικνύει ὁ Χριστὸς λέγων: «Προσέχετε τὴν ἐλεημοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· σὺ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύνην μὴ γνώτω ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἢ δεξιὰ σου».

Συνηθίσαιμε νὰ μεταχειριζώμεθα τὴν φράσιν αὐτὴν πολὺ συχνὰ γι' ἄστεϊον· μὰ μέσα της ἔχει τόση σημασία γιὰ τὴν κοινωνικὴν ζωὴν, πού μπορεῖ νὰ θεωρηθῇ ἀνυπολόγιστος.

Μὲ πόση φροντίδα ὁ Χριστὸς ἀποβλέπει στὴν εὐγενικὰ ζωὴν! Ἄν πρόκειται νὰ κάμῃς ἐλεημοσύνην γιὰ καύχησι, γιὰ ἐπίδειξι, καλύτερα μὴν τὴν κάμῃς. Πρῶτο γιὰτὶ μετὰ τὸν ἐπιδεικτικὸν σου τρόπο κλωτσᾷς καὶ καταπατεῖς τὴν ἀξιόπρεπεια ἐκείνου πῶχει τὴν ἀνάγκη σου· τοῦ ξευτελίζεις τὴν ἀτομικότητά του μπρὸς στοὺς ἄλλους ἢ τὸν ἀποκηλώνεις ἀναγκάζοντάς τον σιγά-σιγά νὰ συνειθίσῃ νὰ διώχνῃ ἀπὸ πάνω του τὸ φιλότιμο καὶ τὴν ντροπὴν. Γι' αὐτὸ τὸ λό-

γο, πολλοί, πού τυραννοῦνται ἀπὸ δυστυχίες, πολλές φορές καταπίνουν μερουνκιὰς τὰ δάκρυά τους γιὰ νὰ μὴ τοὺς ἰδῇ κανεὶς καὶ τοὺς τὰ σφογγίσῃ δημοσίᾳ, καὶ πεθαίνουν στὸ τέλος χωρὶς νὰ ἔχῃ γνωρίσει κανεὶς ἄλλος τὴν κατάντια τους, καὶ πεθαίνουν κρυφὰ κλεισμένοι στὰ σπήτια τους μὲ τὴν ἀνθρώπινη ἀξιοπρέπεια πάνω στὰ θαυλωμένα κλειστά τους μάτια, χωρὶς νὰ δείξουν τὴ δυστυχία τους, χωρὶς νὰ ψιθυρίσουν γιὰ τὴν πεινὰ τους, χωρὶς νὰ γογγύσουν γιὰ τὴν ἀρρώστεια τους. Καὶ δεύτερο πρέπει νὰ ἀποφύγῃς νὰ κάμῃς ἐλεημοσύνη μὲ ἐπιδειξί γιατί ἔτσι ἡ ἐλεημοσύνη σου δείχνει ὅτι δὲν ἔχει ἐλατήριο τὴν ἀγάπη πρὸς ἐκεῖνον, πού πάσχει, οὔτε εἶνε καρπὸς τῆς εὐαισθησίας τῆς καρδιάς σου, οὔτε συναίσθησις τῶν συναδελφικῶν σου ὑποχρεώσεων πρὸς τοὺς συνανθρώπους σου, ἀλλ' εἶνε ἕνα ἀηδὲς προϊόν τοῦ ἐγωῦ σου καὶ τῆς ματαιοδοξίας σου. Καὶ πολὺ ὁμορφα λέγει ὁ Χριστὸς γιὰ ἐκεῖνους, πού κάνουν τὴ βοήθεια στὸν ἄλλον κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον· «ἀμὴν λέγω ὑμῖν, αὐτοὶ ἀπέχουσι τὸ μισθὸν αὐτῶν». Αὐτοί, πού ἀπὸ ματαιοδοξίαν τὸ κάνουν, κάνουν ψευτοελεημοσύνη καὶ πληρώνονται τὴν ἀξία τῆς πράξεώς τους μὲ τὸν ἴδιο τρόπο, ἀποκτώντας ἕνα ψεύτικο ὄνομα στὸν κόσμῳ γιὰ μόνη ἀνταμοιβή τους.

Ἐπάρχουν βέβαια περιπτώσεις, πού ἡ ἐλεημοσύνη ἐξ ἀνάγκης γίνεται δημοσίᾳ καὶ τότε ὅχι μόνον τὸ ἀριστερό σου χέρι γνωρίζει τί κάνει τὸ δεξιόν σου, ἀλλὰ καὶ ὁ κόσμος ὅλος.

Ἡ περιπτώσεις αὐτὲς συμβαίνουν, ὅταν ἡ δυστυχία εἶνε πολὺ μεγάλη, ἀνωτέρα τῶν ἀτομικῶν δυνάμεων τοῦ καθενὸς καὶ τότε ἡ βοήθεια γίνεται ὁμαδική· ἡ βοήθεια αὕτη ἡ ὁμαδική λέγεται ἔρανος καὶ τὸ εἶδος αὐτὸ τῆς ὁμαδικῆς βοήθειας πρὸς τοὺς πάσχοντες εἶνε στὲς ἡμέρες μας τὸ πλεῖον ἐπιτυχές, ἀνακουφιστικό, εὐγενές, ἐκπολιτιστικό. Ὅ,τι εἶνε ἀδύνατο νὰ ἐπιτύχῃ ἡ ἰδιωτικὴ βοήθεια τὸ ἐπιτυγχάνει πολὺ ὥραϊα ἡ ὁμαδικὴ βοήθεια, ὁ ἔρανος, πού μὲ τοῦ καθενὸς τὴν ἀτομικὴ συνεισφορά συναθροίζει ἕνα σεβαστὸ ποσὸν καὶ μὲ σχέδιο καὶ ὁργάνωσις ἐπιτυγχάνει μὴ μεγάλη ἀνακούφισις δυστυχίας, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ ἐλεημοσύνη τῶν ἀτόμων ξεχωριστά, δὲν θὰ ἔπιανε κανένα τόπον.

Ὁ ἔρανος ὅταν εἶνε προαιρετικός, ἔντιμος καὶ σκόπιμος εἶνε τὸ προϊόν εὐγενῶν καρδιῶν ἐνωμένων μὲ ὀρθὴν σκέψιν. Εἶνε σημάδι ἀνωτέρου πολιτισμοῦ. Γι' αὐτὸ μολονότι δὲν γίνεται σύμφωνα μὲ τὸ «μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιὰ σου» δὲν εἶνε ὀλιγώτερο χριστιανικὴ ἀρετὴ.

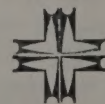
Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ τὴν ἐλεημοσύνην μὲ τὴν στενὴν τῆς ἔννοια, δηλ. τὴν ὕλικήν ἀνακούφισιν ἐκεῖνων, πού πάσχουν ὕλικες στερήσεις, ἔχουμε καὶ τὴν ἐλεημοσύνην μὲ τὴν πλατεῖα τῆς ἔννοια. Αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς ἐλεημοσύνης, πού λέγεται εὐσπλαγχνία, ἔχει πραγματικωτέραν ἀξίαν καὶ γιὰ ἐκεῖνον, πού πάσχει καὶ γιὰ ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος ἐλεεῖ. Γιατὶ τὸ εἶδος τῆς ἐλεημοσύνης, πού περιορίζεται μόνον νὰ βοηθήσῃ κανεὶς χρηματικῶς ἐκεῖνον πού στερεῖται, εἶν' εὐκόλο γιὰ τοὺς πλουσίους, πολὺ μάλιστα εὐκόλο, ἐνῶ εἶνε πολὺ δύσκολο νὰ ἐξασκήσουν τὴν ἀρετὴν αὐτὴν οἱ πτωχοί, πού δὲν ἔχουν νὰ δώσουν καὶ ἂν στερηθοῦν ἀκόμη πάλιν δὲν θὰ τοὺς περισσεύσῃ νὰ δώσουν εἰς ἄλλους. Ἔτσι καταντᾷ χριστιανικὸν προνόμιον μόνον γιὰ τοὺς πλουσίους. Ἐνῶ μὲ τὴν πλατεῖα τῆς ἔννοια ἡ ἐλεημοσύνη, ὅταν δηλ. ἐκτείνεται ἀπ' ὅλες τὰς μεριὰς καὶ γίνεται εὐσπλαγχνία, τότε ἀγκαλιᾶζει ἡ ἀρετὴ αὕτη τὸν καθένα, πού ἡ καρδιά του ματώνει γιὰ κάθε εἶδους δυστυχία ὁποιοῦδήποτε συνανθρώπου του.

Ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς πτωχοὺς καὶ πένητας, πού καὶ ἡ ἀνακούφισις μπορεῖ νὰ τοὺς δοθῇ μὲ ὕλικά πράγματα περὶ τῶν

ὁποίων μπορεῖ νὰ φροντίσῃ ἡ ἰδιωτικὴ ἐλεημοσύνη κάποιου ἢ ὁ ἔρανος μιᾶς ὁμάδος, ὑπάρχουν ἕνα σωρὸ ἄλλοι δυστυχεῖς, πού, οὔτε τὸ χρῆμα ἐνός, οὔτε ἡ ὁμαδικὴ συνεχὴς συνεισφορά πολλῶν, θὰ μπορούσε νὰ γιαιτρεύσῃ.

Εἶν' ἐκεῖνοι, πού ἡ καρδιά τους συντρίβεται ἀπὸ ἀπογοητεύσεις στὴ ζωὴ καὶ βλέπουν κατόπι μόνον σκοτάδι γύρω τους. Εἶναι ἐκεῖνοι, πού κάποιος μεγάλος παραπάτημα στὴ ζωὴ τους, ἐντροπίασε τὸ χαρακτήρὰ τους καὶ τοὺς ἔκαμε δακτυλοδεικτούμενους ἀπὸ τὴν κοινωνί· καὶ εἰς σὲ κάθε δακτυλο, πού σὰν δαυλὶ ἀναμμένο στέκει ἀλύγιστο πρὸς αὐτοὺς καὶ τὴ σκιά του κρυφοπέρνει τὸ μάτι τους, παγώνει τὸ αἷμα στὰς φλέβες τους, τὰ νευρὰ τους χαλαρώνουν καὶ ἕνας πόθος κυριαρχεῖ στὴν ψυχὴ τους, νὰ τερματίσουν τὴν τέτοια τυραννικὴ ζωὴ τους. Εἶνε ἐκεῖνοι, πού ἀντίθετα ἀπ' αὐτοὺς, ἔχασαν κάθε εἶδος ντροπῆς καὶ τρέχουν γελοκλαίνοντας στὸν κατήφορο κάθε κακομοιριάς. Ὁ κόσμος ἔπαυσε νὰ τοὺς λυπιέται καὶ ἔτσι ἔπαυσαν καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι νὰ λυπῶνται τὸν ἑαυτὸν τους καὶ ἀφήνονται στὴν τύχην, ἀπ' ὅπου καὶ ἂν τοὺς κτυπᾷ ἀλύπητα τὸ κάθε ἀνεμόδαρμα τῆς ζωῆς. Εἶνε ἐκεῖνοι (πρὸ παντὸς γυναῖκες), πού ἡ ἁμαρτία ἐφώλιασε στὴ σάρκα τους καὶ ἐμόλυνε βαθεῖα τὴ σκέψιν καὶ τὴ ψυχὴ τους· μὰ μὲ τὴ μεροληπτικὴ τῆς κοινωνίας σκέψιν καὶ κρίσι, στιγματίζονται γι' αὐτὸ καὶ τὰ ἀδῶμα μέτωπα ἐκεῖνων, πού συγγένεια αἵματος ἢ ἀγχιστείας τὰ συνδέει μὲ αὐτὰς. Εἶνε ἐκεῖνοι, πού ἡ ἀπιστία ἐρήμαξε τὴν ψυχὴ τους καὶ ἂν δὲν βρεθῇ χέρι εὐσπλαγχνικὸ νὰ τὴν ξαναδασώσῃ, νὰ τὴν δροσίσῃ, νὰ τὴν ὁμορφήνῃ, μόνον κινήτὰ βουνὰ ἄμμου θὰ σωριαῖξῃ ἀπάνω της πάντα καὶ λίβας, φοβερὸς σιμμοῦν, θὰ νὰ τὴν καφαλιάξῃ συνεχῶς.

Σ' ὅλες αὐτὰς τὰς δυστυχίες, καὶ ἄλλες πολλές περισσό-
τερες, πού ἡ κατάλληλη εὐσπλαγχνία τῶν ἄλλων θὰ βαλσά-
μωνε τὰς ἀνοικτὰς πυλῶνεις πληγὰς τους καὶ θὰ τὰς ἐγιάτρευε,
εἶνε ἡ ἐλεημοσύνη μὲ τὴν πλατεῖα τῆς ἔννοια, πού θαυμα-
τουργεῖ. Αὕτη τὴν ἐλεημοσύνην ἔδειξε ὁ Χριστὸς καὶ ἐφήρ-
μωσε εἰς τὴν ἐπὶ τῆς γῆς ζωὴν του. Αὐτὴν εἶχε ὅπ' ὄψει
του ὅταν ἔλεγε: «Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθή-
σονται».

ΑΤΑΝΤΑ, ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Ἐκ Θεσσαλονίκης ἀνγγέλλον εἰς τὸν Αἰδ. Παν. Κωνσταντινίδην, Ἐφημέριον τῆς Κοινότητος Ἀτλάντας, ὁ θάνατος τοῦ γηραιοῦ πατρὸς του Αἰδ. Ἀντωνίου Κωνσταντινίδου.

Ὁ ἀοίδιμος, καταγόμενος ἐκ Μακεδονίας, ἐγκατεστάθην νεώτατος εἰς Σμύρνην ὅπου δημιουργήσας οἰκογένειαν καὶ περιουσίαν ἔζη εὐτυχὴς μέχρι τῆς καταστροφῆς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

Χειροτονηθεὶς Ἱερεὺς παρὰ τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Φιλαδέλφειας Λεοντίου ὑπηρέτησε πιστῶς τὴν Ἐκκλησίαν ἐπὶ τεσσαράκοντα ὁλόκληρα ἔτη εἰς Φιλαδέλφειαν καὶ Σμύρνην, ὁπόθεν μετὰ τὴν Μικρασιατικὴν καταστροφὴν ἐγκατεστάθην εἰς Θεσσαλονικὴν διατελὼν μέχρι τῶν τελευταίων αὐτοῦ στιγμῶν Ἐφημέριος τοῦ ἐκεῖ Ναοῦ τῆς Ἀναλήψεως.

Ἐπιδικῆθεὶς πρὸ τινῶν ἐτῶν τὴν Ἀμερικὴν, παρέμεινεν ἐπὶ τι διάστημα ἐν Λόουελλ, Μασσ. παρὰ τῷ νιῷ του ἐπιστρέψας πάλιν εἰς τὴν ἐν Θεσσαλονικίᾳ θῆσιν του.

Ἡνέκχυνε νὰ ἴδῃ τέσσαρας ἐγγόνους.

Ὁ Ὁρθόδοξος Πατριάρχης ἐκθράζει θερμὰ διλλυπητήρια πρὸς τὸν Αἰδ. Παν. Κωνσταντινίδην ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ ἐνὸς τοιοῦτον ἐναρέτου καὶ φιλοστόργου πατρὸς.

ΛΥΣΕΙΣ ΑΠΟΡΙΩΝ

Πρὸς τὸν ἀξιότιμον Διευθυντὴν τοῦ
«Ὁρθόδοξον Παρατηρητοῦ».

Παρακαλῶ ἐξηγήσατέ μου τὴν κάτωθι ἀπορίαν.

Πρὸ ἡμερῶν ἐγένετο ἕνας γάμος καὶ ὁ Ἱερεὺς κατὰ τὸ σύνθηρες, ἀφοῦ ἔλαβε τὰ δακτυλίδια καὶ εἶπε ἀρραβωνίζε-
ται ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ (δεῖνα) τὴν δούλην τοῦ Θεοῦ (δεῖ-
να) ἔθεσεν εἰς τὰς χεῖράς των τὰ δακτυλίδια. Ἀλλὰ ἔβαλε
τὸν Παράνυμφον νὰ ἐπαναλάβῃ πάλιν αὐτά, πού εἶπεν
ὁ Ἱερεὺς, καὶ ὁ ἄνθρωπος τὸ ἔκανε. Εἰς τὸ στεφάνωμα ὅμως
ἅπτοιοι τοῦ εἶπε τοῦ Παράνυμφου ὅτι δὲν εἶναι δική του
δουλειὰ αὐτὴ καὶ οὕτω δὲν ἠθέλησε νὰ ἐπαναλάβῃ εἰς τὴν
στέφιν τὰ λόγια τοῦ Ἱερέως, δηλαδή: «Στέφεται ὁ δοῦλος
τοῦ Θεοῦ (δεῖνα) τὴν δούλην τοῦ Θεοῦ (δεῖνα)» καὶ τὰνά-
παλιν μεγαλοφώνως, παρὰ ἠρκεσθῇ νὰ ἀλλάξῃ μόνον τὰ
στέφανα καὶ εἶπε τοῦ Ἱερέως ὅτι αὐτὴ εἶνε δουλειὰ μόνον
τοῦ τελούντος τὸ μυστήριον. Εἰς τὸ τέλος δὲ τῆς στέψεως
ἐξήτησε ἐξηγήσεις ὁ Παράνυμφος ἀπὸ τὸν Ἱερέα καὶ ὡς
ἀπάντησιν ὁ Ἱερεὺς τοῦ εἶπεν ὅτι οἱ ἁμαρτεῖς Ἱερεῖς τὸ κά-
νουν διαφορετικὰ, δηλαδή νὰ ἀλλάξῃ ὁ παράνυμφος τὰ δα-
κτυλίδια καὶ τὰ στέφανα σιωπηλῶς.

Τώρα λοιπὸν σὰς παρακαλῶ θέλω νὰ μάθω ποῖον εἶ-
ναι τὸ ὀρθόν, μήπως ὑπάρχει πουνθενὰ καμμιά διάταξις τοι-
αύτη καὶ δὲν περιῆλθε εἰς τὴν ἀντίληψίν μου, δηλαδή μετὰ
τὸν Ἱερέα νὰ τοὺς στεφανώγῃ καὶ ὁ Παράνυμφος καὶ νὰ
ἐπαναλαμβάνῃ τὰ λόγια τοῦ Ἱερέως καὶ μεγαλοφώνως; Θέλω
διὰ τοῦ ἐπομένου φύλλου τοῦ «Ὁρθόδοξου Παρατηρητοῦ»
νὰ ἰδῶ ἐὰν ὄντως ἔχει δίκαιον.

Keene, N. H., Μαρτίου 25, 1937.

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ

Εἰς οὐδὲν εὐχολόγιον τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκ-
κλησίας εὔρομεν διάταξιν ἢ σύστασιν ἢ ὑπόδειξιν ἵνα ὁ πα-
ράνυμφος ἐπαναλαμβάνῃ τὰς φράσεις τοῦ Ἱερέως εἰς τὴν
τέλεσιν τοῦ γάμου: «Στέφεται ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ (δεῖνα)
τὴν δούλην τοῦ Θεοῦ (δεῖνα) κλπ.» οὐδὲ εἰς τὴν πρᾶξιν
τῆς Ἐκκλησίας ἐπεκράτησε ποτὲ τοιοῦτο ἔθιμον.

Ἡμεῖς οὐδέποτε εἶδομεν Ἱερέα Ὁρθόδοξον τελούντα
τὸ μυστήριον τοῦ γάμου νὰ ἀπαιτήσῃ ἐπανάληψιν τῶν φρά-
σεων αὐτῶν ὑπὸ τοῦ παρανύμφου.

Ἀλλὰ καὶ ἡ ιδιότης τοῦ παρανύμφου δὲν εἶνε δυνατόν
νὰ ἀπαιτῇ τοιοῦτό τι, διὰ τοὺς ἑξῆς λόγους:

Ὁ ἀνάδοχος κατὰ τὴν βάπτισιν ἀναλαμβάνει ὑποχρεώ-
σεις ἀπέναντι τοῦ ἀναδεκτοῦ (νηπίου μάλιστα ὄντος). Ἀνα-
λαμβάνει νὰ τοῦ διδάξῃ τὴν ὀρθὴν πίστιν καὶ νὰ τὸν καθο-
δηγήσῃ εἰς τὰ τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ ἠθικῆς. Ἐπὶ
πλέον δὲ κατὰ τὴν βάπτισιν συνάπτεται πνευματικὴ συγγέ-
νεια μετὰ ἀναδόχου καὶ ἀναδεκτοῦ καὶ τῶν ἀνιόντων καὶ
κατιόντων συγγενῶν αὐτῶν. Διὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς δὲν εἶ-
νε ἄσκοπον τὸ ὅτι ἐπαναλαμβάνει φράσεις τοῦ Ἱερέως ὁ
ἀνάδοχος καὶ ἀπαντᾷ εἰς ἐρωτήσεις αὐτοῦ κατὰ τὴν τελετὴν
τοῦ Ἱ. Μυστηρίου καὶ ὁμολογεῖ ἀντὶ τοῦ βαπτιζομένου τὴν
ὁμολογίαν τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως.

Εἰς τὸν γάμον ὅμως ὁ παράνυμφος οὔτε πνευματικὴν

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΗΣ FOREIGN
LANGUAGES INFORMATION SERVICE

Ὁ κ. Read Lewis, διευθυντὴς τῆς Foreign Lan-
guages Information Service, 222 τῆς 4ης Λεωφόρου
τῆς πόλεως Νέας Ὑόρκης, ἀνεκοίνωσεν εἰς ἡμᾶς, ὅτι ἡ ἐν
λόγῳ Ὁργάνωσις ἱδρύσε καὶ Ἑλληνικὸν Γραφεῖον, τοῦ ὁ-
ποίου ἡ διεύθυνσις ἀνετέθη εἰς τὸν κ. Βασίλειον Θ. Ζού-
στην, δημοσιογράφον καὶ εἰδικὸν γραμματέα τοῦ Ἐκπαι-
δευτικοῦ Τμήματος τοῦ Ἀνωτάτου Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβου-
λίου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς.

Ἡ Ὁργάνωσις αὕτη ἐξυπηρετεῖ τοὺς ἐν Ἀμερικῇ με-
τανάστας, χωρὶς καμμίαν διάκρισιν. Προσπαθεῖ νὰ διερ-
μηνεύῃ τὴν θέσιν τῶν ἀλλοδαπῶν εἰς τὴν Ἀμερικὴν, καθι-
στῶσα τὰς ὑπὲρ αὐτῆς ἐνεργείας των καὶ τὴν δημιουργικὴν
συμβολὴν των εἰς τὴν Ἀμερικανικὴν ζωὴν εὐρύτερον γνω-
στὰς καὶ ἐπομένως ἀξίας πάσης ἐκτιμήσεως. Ἐπιδιώκει προ-
σέτι νὰ παρουσιάξῃ εἰς τὸν ἀλλοδαπὸν τὰ οἰκονομικὰ καὶ
κοινωνικὰ προβλήματα τῆς Ἀμερικῆς με ἀμεροληψίαν καὶ
χωρὶς κομματισμόν. Ἐπιτυγχάνει δὲ τὸ τοιοῦτον μὲ ἄρθρα
περὶ τῆς Ἀμερικανικῆς Κυβερνήσεως, τῶν ἐκπαιδευτικῶν
εὐκαιριῶν, τῆς ἀναπτύξεως τῶν Ἀμερικανικῶν Τεχνῶν καὶ
Γραμμάτων, περὶ Πολιτογραφίσεως καὶ Μεταναστεύσεως,
καὶ περὶ ἄλλων εἰδικῶς προβλημάτων, τὰ ὅποια ἀφορῶσι
τὸν μετανάστην. Τὸ Ἑλληνικὸν τοῦτο Γραφεῖον θὰ προσφέ-
ρῃ τὴν συνεργασίαν του εἰς ὅλα αὐτὰ τὰ ζητήματα.

Ὁ «Ὁρθόδοξος Παρατηρητὴς» συγχαίρει τὸν κ. Ζού-
στην διὰ τὸν διορισμόν του ὡς Διευθυντοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ
Τμήματος ἐπ' ἀγαθῷ μᾶς μεγάλης μερίδος τοῦ Ἑλληνικοῦ
κοινοῦ, ἥτις ἔχει ἀνάγκην τῶν ἀνωτέρω ὑπηρεσιῶν.

συγγένειαν ἀναπτύσσει μετὰ τῶν νυμφευομένων οὔτε ὑπο-
χρεώσιν τινα ἀναλαμβάνει. Τὸ ἔθιμον τῆς παρουσίας παρα-
νύμφου εἰς τὸν γάμον εἶνε προχριστιανικὸν ἔθιμον.

Ὁ παράνυμφος ἦτο φίλος τοῦ γαμβροῦ καὶ συνώδεε
τὸν γαμβρόν ὅταν οὗτος μετέφερε τὴν νύμφην ἀπὸ τὴν πα-
τρικὴν τῆς οἰκίαν εἰς τὴν ἰδικὴν του συζυγικὴν. Διὰ τοῦτο
ὁ παράνυμφος ἐκαλεῖτο καὶ νυμφαγωγός.

Ὅταν δὲ ὁ γάμος εἰς τὴν χριστιανικὴν ἐποχὴν ἔλαβε χα-
ρακτῆρα μυστηριακόν, ἀπέμεινε μὲν τὸ ἔθιμον τοῦ παρανύμ-
φου ἢ τῆς παρανύμφου ἀλλ' ἐδόθη μόνον ἡθικὴ σχέσις αὐ-
τοῦ πρὸς τοὺς νυμφευθέντας, δηλ. περισσότερον παρὰ φιλι-
κὴ καὶ ἐπεκράτησε (χωρὶς βεβαίως τοῦτο νὰ ἀποτελῇ μέρος
ἀναπόσπαστον τοῦ μυστηρίου) νὰ ἀνταλλάσῃ μόνον τοὺς
δακτυλίους καὶ τὰ στέφανα δεικνύων οὕτω συμβολικῶς τὴν
μαρτυρίαν αὐτοῦ ὅτι συνεδέθησαν ἐξ ἰσοῦ μετὰ τῶν οἱ
νυμφεύμενοι διὰ τῶν αὐτῶν συζυγικῶν δεσμῶν καὶ ἐστέ-
φθησαν διὰ τῶν ἰδίων στεφάνων.

Πέραν τούτου δὲν ἔχει ἄλλο τι ὁ παράνυμφος νὰ πρά-
ξῃ κατὰ τὴν τελετὴν τοῦ Ἱ. Μυστηρίου τοῦ γάμου καὶ ἡ
ἐπανάληψις τῶν φράσεων τοῦ Ἱερέως «Στέφεται ὁ δοῦλος
τοῦ Θεοῦ κλπ.» ὑπὸ τοῦ παρανύμφου περιτετεῖ καθολο-
κληρίαν. Ἐπὶ πλέον δὲ εἶνε προσθήκη αὐτὴ εἰς τὸ μυστήρι-
ον τοῦ γάμου καὶ προσθήκη ἀπαγορεύονται. Συντρίβει δὲ
καὶ τὴν ὁμοιομορφίαν τῆς τελέσεως τοῦ μυστηρίου παρ' ἡ-
μῖν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον εἶνε ἐπιμέμπτον.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΣ ΤΗΣ ΕΝ ΑΜΕΡΙΚΗ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου τεύχους)

Διδάσκοντας τὰ φρονηματιστικά μαθήματα καὶ ἰδίως τὸ μάθημα τῆς Ἱστορίας, ἀγαπητοὶ συνάδελφοι, ἔχομε βέβαια ὡς κύριο σκοπὸ ἀπ' ἑνὸς τὸ γλωσσικὸ πλουτισμὸ τῶν μαθητῶν μας, ὁ ὁποῖος ἐπιτυγχάνεται μὲ τὴν ὀρθὴ καὶ συνεχεῇ διήγησίν των καὶ ἀπ' ἑτέρου τὴν ἐξήγησιν τῆς Ἑλλάδος στὴ φαντασία τῶν παιδιῶν μὲ τὴν ὑπόδειξιν τῶν ἡρωϊκῶν γεγονότων τῆς, πού θὰ κάμωμε.

Ἡ μεγαλειτέρα μας προσοχὴ πρέπει νὰ καταβάλλεται κατὰ τὴν προσφορὰ τοῦ νέου μαθήματος, ὁπότε βοηθοῦμε τὰ παιδιά εἰς τὸ νὰ μάθουν τὸ νέο μάθημα στὸ σχολεῖο. Ἡ μέθοδος αὕτη ἔχει βεβαίως τὸ μειονέκτημα νὰ μὴν ἀφήνῃ στὸ παιδί περιθώριον γιὰ νὰ ἐργασθῇ μόνο του στὸ σπῆτι, μὰ πιστεύω μὲ πῶς τὸ μειονέκτημα αὐτό, πρέπει νὰ ὑπολογίζεται μόνο στὰ σχολεῖα τῆς Ἑλλάδος. Ἀπὸ ἐφαρμογὴ καὶ πειρὰ μου στὸ ἐδῶ σχολεῖο κατάλαβα τὸ ἐξῆς: Στὴν ὁλότητα τῶν μαθητῶν μας σὲ κάθε τάξιν θὰ βρεθοῦν ἴσως τρία ἢ τέσσερα παιδιά, πού θάχουν τὴν προθυμίαν, ὕστερα ἀπ' τὴν κοῦρασιν τῆς μελέτης τῶν ἀγγλικῶν μαθημάτων, ν' ἀνοίξουν καὶ τὸ Ἑλληνικὸ βοηθητικὸν τοῦ βιβλίου. Τὰ περισσότερα παιδιά δὲν θὰ τὸ ἀνοίξουν, ἢ κ' ἂν τὸ ἀνοίξουν, μὲ τίς πρῶτες δυὸ-τρεῖς ἀκατάληπτες λέξεις, πού θὰ συναντήσουν, θὰ πλῆξουν καὶ θὰ πετάξουν τὸ βιβλίο, δικαιολογούμενα τὴν ἄλλῃ μέραν σὲ μᾶς μὲ τὴν φράσιν: «δὲν τὰ καταλαβαίνω ὅπως τὰ λέει τὸ βιβλίον». Καὶ θὰ μὲ ρωτήσετε ἴσως: «Πρέπει νὰ καταργήσωμε λοιπὸν τὸ βοηθητικὸν βιβλίου;» Βεβαίως ὄχι. Τὰ βιβλία πρέπει νὰ ὑπάρχουν καὶ φαινομενικῶς μὲν θὰ προτρέπωμε τὰ παιδιά νὰ μελετοῦν πάντα ἀπὸ αὐτά, οὐσιαστικῶς δὲ θὰ θεωροῦμε τὰ βιβλία ὡς ἓνα ἀπλὸ βοήθημα τῶν παιδιῶν, ἐνῶ θὰ φροντίζωμε ἑμεῖς νὰ ἐργασθοῦμε πολὺ γιὰ νὰ μάθουν τὰ παιδιά τὸ νέο μάθημα. Μποροῦμε π. χ. νὰ ποῦμε στὰ παιδιά νὰ ἀποστηθίσουν ἀπὸ τὸ βιβλίο μιὰ στερεότυπη ἱστορικὴ φράσιν ἢ τὰ κύρια ὀνόματα ἢ: «θέλω νὰ μοῦ πῆτε, παιδιά, τί ἄλλο λέει τὸ βιβλίο πού ἐγὼ δὲν σᾶς τὸ εἶπα» καὶ τόσα ἄλλα, πού θὰ μπορούσαν νὰ κινήσουν τὸ ἐνδιαφέρον τῶν παιδιῶν γιὰ νὰ μελετήσουν κ' ἀπ' τὸ βιβλίο.

Ἐνα ἱστορικὸ γεγονός, πού θὰ διδαχθοῦν τὰ παιδιά ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ Ἱστορίαν δὲν πρέπει νὰ τὸ ἀφήσωμε νὰ νεκρωθῇ στὴ μνήμην τους, ἀλλὰ νὰ τὸ ἀναφέρωμε καὶ νὰ τὸ ἐπαναλαμβάνωμε σὲ κάθε εὐκαιρία. Εὐκαιρίες τέτοιες θὰ μᾶς δοθοῦν πολλὰς φορές, σὲ ἓνα ἔθνικὸ ποίημα, σὲ μιὰ σχετικὴ λέξιν, πού θὰ βροῦμε στὸ ἀναγνωστικόν, κλπ. Ἐγὼ τοῦλάχιστον τὸ ἐπιδιώκω αὐτὸ μέχρι σχολαστικότητος, φθάνει νὰ σᾶς πῶ, πῶς γιὰ νὰ συγκρατήσουν τὰ παιδιά στὴ μνήμην τους τὴ λέξιν «ραγιάς» π. χ. καὶ ὅλο τὸ σχετικὸν μάθημα, ἔγραψα δυὸ-τρία στιχάκια σχετικὰ, τὰ ὁποῖα ἔμαθα στὰ παιδιά νὰ τραγουδοῦν, ὅσο ἄτεχνα κ' ἂν θεωρηθοῦν ἀπὸ τοὺς ποιητάς.

Στὸ μάθημα λοιπὸν τῆς ἱστορίας στὸ ἐδῶ σχολεῖο πρέπει νὰ δώσωμε ἐξαιρετικὴν ἀξίαν καὶ νὰ κάμωμε τὰ παιδιά νὰ τὸ θεωροῦν ὡς ἓνα ἀπὸ τὰ κύρια μαθήματα.

Ἡ ἀξία αὕτη δὲν πρέπει βέβαια νὰ στηρίζεται διόλου

στὸ ὅτι τὰ παιδιά θὰ μάθῃ πότε ἔγινε ἡ ναυμαχία τῆς Σαλαμῖνος, οὔτε πῶς πέθανε ὁ Ἀθανάσιος Διάκος, μὰ νὰ στηρίζεται σὲ ὑψηλότερον καὶ ἰδανικώτερον σκοπόν. Μὲ τὸ μάθημα τῆς Ἱστορίας θὰ κάμωμε ἡθικὰς ἐμβαθύνσεις, θὰ προτρέψωμε τὰ παιδιά νὰ κρίνουν ψυχολογικῶς τὰ ἡρωϊκὰ πρόσωπα, πού ἔδρασαν γιὰ τὴν δόξαν τῆς Πατρίδος, νὰ συγκρίνουν τὰ ἱστορικὰ γεγονότα τῆς Ἑλλάδος μὲ ἄλλα, πού ἔμαθαν ἀπὸ ἱστορίαν ξένων ἔθνους καὶ θὰ τὰ ἀναγκάσωμε νὰ ἐκφράσουν μόνον τοὺς κρίσεις καὶ συμπεράσματα.

Κατάλαβα ὅμως πῶς πρέπει νὰ προσέξωμε πολὺ νὰ μὴ ἐξογκώνωμε ἑμεῖς τίς διηγήσεις μας ἐπιδεικτικὰ, γιὰ τὴν τὰ παιδιά ἐδῶ ἔχουν ἐξαιρετικὴ ἀντίληψιν καὶ θὰ ἔχωμε τὸ δυσάρεστο ἀποτέλεσμα νὰ νομίσουν πῶς τὸ μάθημα τῆς ἱστορίας ἐξιδανικεύεται ἀπὸ μᾶς τοὺς ἰδίους, μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ τὰ κάμωμε νὰ τὸ ἀγαπήσουν. Ἐγὼ ἐφαρμόζω στὸ μάθημα τῆς Ἱστορίας τὴν διαλογικὴν μέθοδον καὶ στὴν τρίτη ἀκόμη τάξιν, γιὰ τὴν αὕτην ὑπάρχουν παιδιά, πού φοιτοῦν σὲ «Χαῖ Σκούλς» καὶ δὲν θὰ μπορούσαν ποτέ νὰ ἀνεχθοῦν νὰ τοὺς ἐπιβάλλω δογματικῶς νὰ παραδεχθοῦν καὶ νὰ πιστέψουν ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν μυθολογίαν πράγματα, πού τὰ κρίνουν ὡς ἀπίθανα. Μὲ κατάλληλῃ λοιπὸν μέθοδον προτρέπω τὰ παιδιά νὰ ἐμβαθύνουν καὶ νὰ δικαιολογήσουν μόνον τοὺς τὴ φαντασίαν τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων.

Στὴν ἕκτη τάξιν μου, τὸ μάθημα τῆς Ἱστορίας εἶναι μιὰ σωστὴ συζήτησις μεταξὺ ἐμοῦ καὶ τῶν παιδιῶν. Στὰ παιδιά αὐτά, πού, ὅπως σᾶς εἶπα καὶ ἄλλοτε, εἶναι ἀρκετὰ μεγάλα καὶ ἐπομένως μὲ ἀνεπτυγμένη ἀντίληψιν καὶ κρίσιν, ποτέ δὲν ἐδοκίμασα νὰ ἐπιβάλλω τὴν ἀγάπην γιὰ τὴν Ἑλληνικὴν Ἱστορίαν καὶ τὸ θαυμασμὸν γιὰ τὴν αὐταπάρνησιν τῶν ἡρώων τῆς. Ἐνεργῶ ὅμως ἐμμέσως καὶ φέρων τὰ παιδιά στὸ σημεῖον νὰ ἐκφράσουν μόνον τοὺς τὸ θαυμασμὸν αὐτό. Καμμιὰ φορὰ μάλιστα μεταχειρίζομαι τὴν ἀποδοκιμασίαν καὶ τότε ἐπιτυγχάνεται ἀκόμη περισσότερο ὁ σκοπός μου.

Κατέκριναν κάποτε π. χ., τοὺς Ἕλληνας γιὰ τὴν νὰ φερόντο τόσο ἄσχημα στοὺς Τούρκους κατὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Τριπόλεως, ἀφοῦ καὶ στοὺς πολέμους τοὺς ἀκόμη οἱ Ἕλληνες ἔδειχναν πολιτισμὸν, ὅπως μᾶς δείχνει ὅλη ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ ἱστορία. Φαντασθῆτε ὅμως τὴν χαρὰν μου, ὅταν εἶδα τὰ παιδιά νὰ ἀποδοκιμάζουν τὴν κατάκρισίν μου μὲ τέτοια ἔμφρασι, πού θὰ νόμιζε κανεὶς πῶς τὰ εἶχε βάλει. . . συνηγόρους τοῦ ὁ Κολοκοτρώνης! Τὰ παιδιά αὐτά εἶχαν ἐμβαθύνει βέβαια στὴ ψυχὴν τῶν Ἑλλήνων, πού τόσα καὶ τόσα ὑπέφεραν καὶ ἐδικαιολόγησαν στὴ συνειδήσιν τοὺς τὸν ἀναβρασμὸν τῆς πονεμένης ψυχῆς τοῦ σκλάβου γι' αὐτὸ ἤρχισαν, μὲ τὴν εὐκαιρίαν αὐτήν, νὰ μοῦ ἀπαριθμοῦν ὅσα μαρτύρια τῶν Ἑλλήνων εἶχαν μάθει σὲ προηγούμενα μαθήματα. Ἐννοεῖται πῶς στὸ τέλος συμφωνῶ καὶ ἐγὼ μαζὺ τοὺς γιὰ νὰ μὴ τοὺς μείνῃ ἡ ἰδίαν πῶς πιθανὸν ἢ ἐπικρίσις μου νὰ ἦτο δικαία.

Καθένας μας λοιπὸν πρέπει νὰ φροντίσῃ νὰ δίνῃ ὅσο πειὸ πολὺν μπορέσῃ ἀξίαν στὸ μάθημα τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας καὶ μὲ ὅποιον τρόπο νομίζει κατάλληλον.

Στὸ σχολεῖον, πού ἐργάζομαι, βρῆκα τὴ συνήθειαν νὰ δίδονται τρία βραβεῖα σὲς ἐξετάσεις σὲ τρεῖς καλλιτέρους μαθητάς. Βεβαίως ἂν αὐτὸ ἦτο σύμφωνον μὲ τὰς διατάξεις τῆς παιδαγωγικῆς ἢ ὅχι δὲν ἐπέτρεψα στὸν ἑαυτόν μου νὰ τὸ κρίνῃ, γιὰ τὴν ἐσυνήθισαν νὰ σέβωμαι τίς πράξεις, πού ὠθοῦνται ἀπὸ εὐγενικὰ ἐλαττήρια. Παρεκάλεσα μόνον νὰ μοῦ ἐπιτρέψουν νὰ ὀρίσω ὅτι τὸ ἓνα ἀπὸ τὰ βραβεῖα θὰ προσφέρεται στὸν ἀποφοιτοῦντα μαθητὴν ἢ μαθήτρια, πού ὑπῆρξε πρῶτος στὸ μάθημα τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας. Τί λέτε ἔκαμα καλά;

Α. Τ.

Ἀρχιμ. Ἀθ. Καβάδα

Πρωτοσύγκελλων.

ΠΕΡΙ ΜΝΗΜΟΣΥΝΩΝ

Εἶπομεν εἰς τὸ προηγουμένον ἄρθρον ὅτι ἀνάλογα πρὸς τὴν πίστιν καὶ ἡθικὴν ἀξίαν τῆς ἐκάστη ψυχῇ κρίνεται καὶ ὀρίζεται ἡ θέσις αὐτῆς εἰς τὸν Ἅδην μέχρι τῆς Δευτέρας Παρουσίας. Ἡ προσωρινὴ αὐτὴ κρίσις τοῦ Θεοῦ, κατὰ τὸν θάνατον τοῦ σώματος ἐκάστης ἀνθρωπίνης υπάρξεως, λέγεται μερικὴ κρίσις.

Ἀλλ' ἡ μερικὴ αὐτὴ κρίσις δὲν εἶνε μοιραία, καὶ δὲν ποιεῖ νὰ εἶνε ἀναλλοίωτος καὶ ὑποχρεωτικὴ ἀκόμη καὶ διὰ τὸν ἴδιον τὸν Θεόν, ὁ ὁποῖος τὴν κάνει. Ὁ Θεὸς καθορίζει τὸν βαθμὸν τῆς ἀξιομισθίας τῆς ψυχῆς, κρίνων κατὰ τὴν ἀπολύτως ἐλευθέραν θέλησίν του. Δὲν ἀκολουθεῖ καὶ δὲν ἐφαρμόζει νόμους κανόνες ἄλλου ὑπερέτερου του, ὥστε νὰ μὴν μπορῇ ἢ νὰ μὴν ἔχῃ τὴν ἐξουσίαν νὰ τοὺς μεταβάλῃ ἀργότερα. Ἀφοῦ λοιπὸν μόνος κρίνει καὶ ἀπολύτως ἐλεύθερα βούλεται ὁ Θεὸς καὶ ὀρίζει τὸ ποσὸν τῆς μακαριότητος ἢ τῆς ποινῆς ἐκάστης ψυχῆς εἰς τὸν Ἅδην, δὲν εἶνε δυνατόν νὰ μὴν ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ περισσέυσῃ, εἰς οἰονδήποτε χρόνον κατόπιν, κατὰ τὴν εὐσπλαγχνίαν του τὸ ποσὸν τῆς μακαριότητος μιᾶς ψυχῆς.

Ἄλλως τε καὶ ὁ χαρακτηρισμὸς, ὁ ὁποῖος δίδεται εἰς τὴν κρίσιν τοῦ Θεοῦ, τὴν ὁποίαν κάνει κατὰ τὸν σωματικὸν θάνατον ἐκάστου ἀνθρώπου, ὅτι δηλ. εἶνε μερικὴ κρίσις φανερῶν ἀναμφισβήτητα ὅτι δὲν εἶνε κατὰ τὸ τελειωτικόν, τὸ ὁποῖον νὰ μὴν ἐπιδέχεται καμμίαν ἀπολύτως ἀναθεώρησιν, ἀκόμη δὲ περισσότερον, οὔτε καὶ ἀπὸ αὐτὸν τὸν ἴδιον παντοδύναμον καὶ ἀπεριόριστον Θεόν.

Εἰς τὸ ἀναμφισβήτητον τοῦτο δεδομένον, καὶ εἰς τὴν ὄνησιν, τὴν ὠφέλειαν, τὴν ὁποίαν δύναται νὰ λάβῃ ἡ ψυχὴ ἀπὸ τὴν εὐσπλαγχνικὴν αὐτὴν ἐνέργειαν τοῦ Θεοῦ, στηρίζεται ἡ Ἐκκλησία καὶ διὰ τῶν μνημοσύνων καθικετεύει αὐτὸν τὸν μακρόθυμον καὶ πολυεὐσπλαχνον Θεὸν νὰ γίνῃ ἕλεως εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀπελθόντων.

Ὅτι δὲ τὰ μνημόσυνα, τὰ ὁποῖα εἶνε δεήσεις κλήρου καὶ λαοῦ ὑπὲρ μιᾶς ψυχῆς ἢ περισσοτέρων, θὰ εἶνε εὐπρόσδεκτοι καὶ εὐάρεστοι εἰς τὸν Θεὸν ὅσον καὶ ἄλλα προσευχαὶ καὶ δεήσεις τῆς Ἐκκλησίας ὑπὲρ ζώντων, δὲν βλέπομεν κανένα λόγον νὰ ἀμφιβάλωμεν. Ὅτι δὲ πάλιν προσευχαὶ καὶ ἱκεσίαι χριστιανῶν ἀτόμων, ὑπὲρ τῶν ἐν ἀνάγκαις ἀδελφῶν εἶναι δεκταὶ καὶ εἰσακούονται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, πολὺ δὲ μᾶλλον αἱ δεήσεις τῆς Ἐκκλησίας ὡς ταμιούχου τῆς χάριτος, μαρτυρεῖται εἰς πολλὰ ἐδάφια τῆς Ἀγίας Γραφῆς. Εἰς τὸ κατὰ Ἰωάν. Εὐαγγέλιον ΙΔ' 13, λέγει ὁ Ἰησοῦς: «Ὅ,τι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω, ἵνα δοξασθῇ ὁ Πατὴρ ἐν τῷ Υἱῷ» καὶ εἰς τὸ Ἰωάν. ΙΕ' 7, λέγει: «Ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοί, καὶ τὰ ρήματά μου ἐν ὑμῖν μείνῃ, ὃ ἐὰν θέλητε αἰτήσασθε, καὶ γενήσεται ὑμῖν» καὶ παρὰ κάτω στίχ. 17, «ἵνα ὃ,τι ἂν αἰτήσητε τὸν Πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δῶ ὑμῖν.»

Ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρος ἡ Ἀγία Γραφή, Παλαιὰ καὶ Καινὴ Διαθήκη, εἶνε πλήρεις ἐδαφίων, εἰς τὰ ὁποῖα ἡ ὅλη πίστις ἐκδηλοῦται ὡς σχέσεις τέκνων πρὸς πατέρα, ὅστις ἐπιβλέπει ἐπὶ τὰς δεήσεις αὐτῶν. Ὁ Ἀβραάμ προσεύχεται εἰς τὸν Θεὸν νὰ θεραπεύσῃ τὸν Ἀδιμέλ καὶ τὴν γυναῖκά του καὶ τὰς δούλας του καὶ ὁ Θεὸς εἰσακούει τὴν προσευχήν του. Ὁ Μωϋσῆς προσεύχεται νὰ σταματήσουν αἱ πληγαὶ

εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ σταματοῦν. Πολλάκις δὲ διὰ τὰς ἀμαρτίας τῶν Ἑβραίων εἰς τὴν ἔρημον ὀργίζεται ὁ Θεὸς καὶ βουλεύεται τὴν τιμωρίαν των· ἀλλὰ προσεύχεται ὑπὲρ αὐτῶν ὁ Μωϋσῆς καὶ δυσωπεῖται ὁ Θεός. Τὸ ἴδιον βλέπομεν εἰς τὸν Σαμουὴλ καὶ τοὺς Προφῆτας. Ὁ δὲ Ἰάκωβος ὁ ἀδελφόθεος λέγει: «πολὺ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη. (Ἰάκ. ε' 16).

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος λέγει: «Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιῆσθαι δεήσεις, προσευχάς, ἐντεῦξεις, εὐχαριστίας ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων. . . . . τοῦτο γὰρ καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ.» Παρακαλεῖ δὲ τοὺς ἄλλους νὰ προσεύχωνται ὑπὲρ αὐτοῦ λέγων: «Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς ἀδελφοί. . . . . συναγωνίσασθαι μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν Θεόν» (Ρωμ. ΙΕ'. 30) καὶ εἰς τὴν Α' Θεσ. Ε' 15 λέγει: «Ἀδελφοί προσεύχεσθε ὑπὲρ ἡμῶν» καὶ εἰς ἄλλα ἐδάφια ὁμοίως. Ὅτε δὲ ὁ Πέτρος ἦτο εἰς τὴν φυλακὴν «προσευχὴ ἦν ἐκτενὴς γινομένη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ αὐτοῦ». (Πράξ. ΙΒ' 5.)

Ἐὰν λοιπὸν εἶνε δίδαγμα τῆς Ἀγίας Γραφῆς, θεβαίωσις τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ, ὅτι τὸ προσεύχεσθαι ὑπὲρ τῶν ἄλλων εἶνε πολὺ συντελεστικὸν εἰς τὸ νὰ κινή τὴν θείαν εὐσπλαγχνίαν, καὶ ὡς λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος «τοῦτο γὰρ ἐστὶ καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ», διατὶ νὰ ἀμφιβάλωμεν ὅτι τὰ μνημόσυνα φέρουν ὠφέλειαν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν νεκρῶν; Ἐὰν τοῦτο ἀφορᾷ τοὺς ζῶντας διατὶ δὲν θὰ ἦτο τὸ ἴδιον καὶ διὰ τοὺς νεκρούς; Ἐὰν διὰ τοὺς ζῶντας οἱ ὁποῖοι καὶ μόνον τῶν ἐν τῇ ζωῇ ἡμποροῦν νὰ φροντίσουν νὰ ἐλαττώσουν τὰς δυστυχίας τῆς ζωῆς καὶ ἐὰν εὐρίσκωνται εἰς κίνδυνον νὰ χάσουν τὴν παρούσαν ζωὴν, ἢ ἀπώλεια αὐτὴ δὲν θὰ εἶναι ἐπὶ τέλους καὶ πολὺ μεγάλη, διότι θὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν τὴν καλυτέραν, ἐπιβάλλεται νὰ προσευχώμεθα, διατὶ δὲν θὰ ἐπεβάλλετο νὰ προσευχώμεθα καὶ διὰ τοὺς νεκρούς, οἱ ὁποῖοι δὲν δύναται νὰ βοηθηθοῦν μόνον τῶν εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν καὶ ἐπὶ πλέον δὲν ὑπάρχει καμμία ἄλλη ἀκόμη ἀπωτέρα ζωὴ εἰς τὴν ὁποίαν νὰ ἐλπίζουν ὅτι θὰ βελτιωθῇ ἡ κατάστασις των, ὅπως συμβαίνει εἰς τὴν παρούσαν ζωὴν;

Ποθενὰ εἰς τὴν Ἀγίαν Γραφὴν δὲν ὑπάρχει δίδαγμα σύμφωνα πρὸς τὸ ὁποῖον νὰ ἀπαγορεύονται αἱ δεήσεις ὑπὲρ τῶν νεκρῶν, ἢ νὰ μᾶς θεβαίωσιν, ὅτι ὁ Θεὸς δὲν δέχεται εὐχὰς ὑπὲρ τῶν κεκοιμημένων. Τοῦναντίον μάλιστα ἔχομεν μαρτυρίαν εἰς τὴν Ἀγίαν Γραφήν, ὅτι αἱ δεήσεις ὑπὲρ τῶν νεκρῶν ἦσαν μέρος τῆς θρησκευτικῆς ζωῆς τῶν πιστῶν· οἱ δὲ Προφῆται ὄχι μόνον δὲν ἐξακαθίσταν αὐτὸ ὡς ἐναντίον πρὸς τὴν ὀρθὴν πίστιν πρὸς τὸν Θεόν, ὅπως ἔκαμαν δι' ἄλλα, ἀλλὰ τοῦναντίον τὰς συνέστησαν ὁμοίως δὲ καὶ οἱ Ἀπόστολοι. Τὰς δεήσεις δὲ ταύτας ὑπὲρ τῶν νεκρῶν εὐρίσκωμεν εἰς τὴν Παλ. Διαθήκην συνδεδεμένας μὲ ἄλλας εὐσεβεῖς πράξεις, αἱ ὁποῖαι εἶχαν καὶ ἔχουν σκοπὸν νὰ καταστήσουν ἀξίους ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι προσεύχονται ὑπὲρ τῶν νεκρῶν καὶ νὰ καταστήσουν τὰς δεήσεις καὶ προσευχὰς πλεῖο δεκτὰς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Τοιαῦτα πράξεις ἦσαν ἡ νηστεία, ἡ ἐξομολόγησις καὶ διάφοροι ἀγαθοεργαὶ ὡς τὸ νὰ μοιράζων ψωμιὰ εἰς τοὺς πτωχοὺς.

Ὁ Προφήτης Ἱερεμίας εἰς τὸ ΙΣΤ' κεφ. στίχ. 7, λέγει: «Καὶ οὐ μὴ κλασθῇ ἄρτος ἐν πένθει αὐτῶν, εἰς παράκλησιν ἐπὶ τεθνηκότι. Καὶ αὐτὸ τὸ θεωρεῖ ὡς κατάραν, ὡς ποινήν, ἢ ὁποία ἔχει τὸ ἀποτέλεσμα τῆς εἰς τὴν πέραν τοῦ τάφου ζωῆν. Ἀντιθέτως δὲ ἐκφράζει τὴν θετικὴν ὠφέλειαν (Συνέχεια εἰς τὴν 14ην Σελίδα)

ΚΡΑΤΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ

ΑΞΙΟΘΑΥΜΑΣΤΟΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗ ΔΡΑΣΙΣ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΧΩΡΑΝ ΑΥΤΗΝ

Αί τραγικαί συνέπειαι τῆς οἰκονομικῆς δυσπραγίας ἣ ὁποία ἐπληξε ἄτομα καὶ οἰκογενείας εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ἐξεδηλώθησαν πρὸ παντὸς εἰς τὰ ἀνήλικα παῖδιά, ὅπως καὶ εἰς ὅλας τὰς ἄλλας χώρας. Ἑλλειψίς ἐπαρκoῦς τροφῆς ἐχάρασσε βαθειὰ ἴχνη εἰς τὸν ὀργανισμόν των καὶ ἔθετε εἰς ἅμεισον κίνδυνον τὴν ὑγείαν των. Ἀλλ' ἡ Κυβέρνησις μὲ πνεῦμα χριστιανικώτατον, ἀνθρωπιστικώτατον, ἀνεχάιτισε τὸ κακὸν ἐγκαίρως· εἰς πλεόν των δύο ἑκατομμυρίων πτωχὰ παῖδιά δίδεται καθημερινῶς δωρεὰν ζεστό γεῦμα εἰς τὰ σχολεῖά των.

Ἀλλὰ καὶ περισσότεροι ἀπὸ ἑπτὰ χιλιάδες ἐργάται οἱ ὅποιοι ἦσαν ἀνεργοὶ καὶ ἐξοῦσαν ἀπὸ τὰ γραφεῖα τῆς κρατικῆς περιθάλψεως (Relief Bureaus) ἐστρατολογήθησαν μὲ μισθὸν ἐπαρκῆ καὶ ἐργάζονται εἰς τὸ σωτήριον ἔργον νὰ ἐτοιμάζουν ζεστὰ φαγητὰ καὶ νὰ σερβίρουν εἰς τὰ σχολεῖα τὰ ὁποῖα ἔχει ἀναλάβει νὰ τροφοδοτῇ τὸ W. P. A., ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς χώρας ταύτης. Ἔτσι προλαμβάνεται ἡ ἐξασθένησις τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς νέας γενεᾶς καὶ μὲ τὴν ὑπέροχον αὐτὴν ἀνθρωπιστικὴν φροντίδα τῆς Κυβερνήσεως σώζονται οἱ μέλλοντες πολῖται τῆς χώρας αὐτῆς.

Εἰς τὴν πόλιν τῆς Νέας Ὑόρκης ἓν τοιοῦτον ἔργον ἔχει εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του 2,346 ἄτομα σερβίροντα πολλὰς ἑκατοντάδας χιλιάδας μαθητῶν εἰς ὑπερχίλια σχολεῖα. Τὰ ἀποτελέσματα γενικῶς καὶ ὁμοιομόρφως δεικνύουν βελτίωσιν τῆς ὑγείας τῶν παιδιῶν, τὰ ὁποῖα τροφοδοτοῦνται ταυτοχρόνως δὲ καὶ βελτίωσιν τῆς σχολικῆς των ἐπιδόσεως. Μα-

(Συνέχεια ἐκ τῆς 13ης Σελίδος)

τῶν ψυχῶν ἡ Σοφία Σειράχ κεφ. Ζ' στ. 33, μὲ τὰ ἑξῆς: «ἐπὶ νεκρῷ μὴ ἀποκαλύψης χάριν», μὴν ἐμποδίσῃς κατὰ τι τὸ ὁποῖον θὰ φέρῃ χάριν, ὠφέλειαν, εἰς τὸν νεκρόν, δηλ. ὅτι πράξεις ἢ προσευχαί τῶν ζώντων ὑπὲρ τῶν νεκρῶν, τοὺς φέρουν καὶ ποῖαν χάριν. Ἐπιβεβαιοῦται δὲ τοῦτο καὶ μὲ τὸ ὅτι ὁ Ἰούδας ὁ Μακαβαῖος ἀπέστειλεν εἰς Ἱεροσόλυμα διὰ νὰ γίνῃ θυσία ὑπὲρ τῶν ψυχῶν τῶν πεσόντων στρατιωτῶν τοῦ δύο χιλιάδας δραχμῶν δι' ἕκαστον. Οὕτω «περὶ τῶν τεθνηκότων τὸν ἐξίλασμόν ἐποιήσατο, τῆς ἁμαρτίας ἀπολυθῆναι».

Καὶ ταῦτα μὲν λέγομεν διὰ νὰ θεβαιώσωμεν ὅτι τὰ μνημόσυνα, δηλ. αἱ προσευχαὶ καὶ δεήσεις ὑπὲρ τῶν νεκρῶν ὅχι μόνον δὲν εἶνε ἀνωφελεῖς καὶ ἀνίσχυροί εἰς τὸ νὰ φέρουν ὠφέλειαν εἰς αὐτούς, ἀλλὰ καὶ συνιστῶνται ὑπὸ τῆς Ἀγίας Γραφῆς ὡς πράξεις εὐάρεστοι εἰς τὸν Θεόν.

Εἰς τὸ ἐπόμενον δὲ ἄρθρον θὰ ἀναπτύξωμεν τὴν σπουδαιότητα αὐτῶν εἰς τὰς σχέσεις τῆς στρατευομένης Ἐκκλησίας πρὸς τὴν θριαμβεύουσαν ἀλλὰ καὶ τὴν αἰσθηματικὴν αὐτῶν ἀξίαν εἰς τὰς σχέσεις τῶν ζώντων μὲ τὰς ψυχὰς τῶν προσφιλῶν των νεκρῶν.

θηταί, ποὺ προηγουμένως ἐπεδείκνυν ἀδιαφορίαν καὶ νοθρότητα, μετεβλήθησαν εἰς ζωνερά παῖδιά, τὸ ἐνδιαφέρον των ἐπανεκεντήθη, καὶ εἰς πολλὰς περιπτώσεις ἡ διανοητικότης των ἀπεδείχθη ἀνωτέρα τῆς συνήθους, κατὰ τὰς ἐκθέσεις τῶν διδασκάλων των. Διὰ πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ τὰ παῖδιά τὸ μόνο ζεστὸ φαγητὸ εἶναι ἐκεῖνο, ποὺ δίδεται εἰς τὸ σχολεῖον.

Τὸ ἐδεσματολόγιον εἶνε ἁπλοῦν, ἓνα μεγάλο φλυτζάνι σούπα ἢ βραστό μὲ κρέας καὶ λαχανικά, ἓνα ποτήρι γάλα, ψωμὶ μὲ βούτυρο ἢ ἓνα σάνδγουιτς καὶ ὀλίγο φρουτο. Τὸ φαγητὸ σερβίρεται εἰς ποικίλα περιβάλλοντα, ἀρχινώντας ἀπὸ τὸ πρόχειρο παράπηγμα, ποὺ κρεμοῦν τὰ ρούχά τους καὶ τρῶνε τὰ παῖδιά τῶν σχολείων τῆς ὑπαίθρου χώρας, ἕως εἰς τὰς πολυτελεῖς καφετέριαις τῶν τελειοτάτων σχολικῶν κτιρίων τῶν μεγαλοπόλεων. Σερβίρεται μὲ ὅτι δήποτε εἶναι πρόχειρον, σὲ γυμνὲς σάνιδες ξαλωμένες σὲ πασσάλους, καὶ εἰς ὥραϊα νοικοκυρεμένα μικρὰ τραπεζάκια, περὶ τῶν ὁποίων τὰ παῖδιά κάθονται ἀναπαυτικά ἀνὰ τετράδας, σὰν στὸ σπῖτι τους. Ἀλλὰ πάντοτε δίδεται ἔμφασις εἰς τὸ τέλειον σερβίρισμα καὶ τοὺς καλοὺς τρόπους τῆς ἐπιτραπέζιου συμπεριφορᾶς. Τοῦ φαγητοῦ προηγεῖται ἡ προσευχή, καὶ ἅμα τελειώσῃ, τὰ μικρὰ ἀποχωροῦν ἡσυχᾶ, κοσμίως καὶ μὲ εὐγένειαν. Μαζὺ δὲ μὲ τὴν θρησκευτικὴν σπουδαιότητα, ποὺ ἔχει τὸ ἔργον αὐτὸ γίνεται καὶ ἐκμάθησις τρόπων καὶ διαλογῇ θρησκευτῶν τροφῶν· αὐτὰ δὲ ὅλα εἶναι μεγίστης σπουδαιότητος, διότι γίνονται κατόπιν ἰσόβιος ἔξισ.

Ἡ ἰδέα τοῦ σερβιρίσματος ζεστῶν φαγητῶν ἐγεννήθη ἀπὸ τοὺς διδασκάλους, οἱ ὅποιοι δὲν ἠδύναντο νὰ ὑποφέρουν βλέποντες τὰ παῖδιά νὰ κάθηνται ἐπὶ μακρὰς ὥρας μὲ μιὰ ἔκφρασι ψυχρᾶς ἀδιαφορίας ἔνεκα τῆς στερήσεως καὶ τῆς κακοτροφίας. Καὶ ἐξαπλωθεῖσα εἰς τὰ πέρατα τῆς χώρας υἱοθετήθη ἀπὸ τὴν Ὁμοσπονδιακὴν Κυβέρνησιν ὡς μέρος τῶν ἔργων τοῦ W. P. A. Ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ἰδέας αὐτῆς ἀπέδειξεν ὅτι τεράστιος ἀριθμὸς παιδιῶν καὶ εἰς τοὺς χρόνους τῆς εὐημερίας ἀκόμη δὲν ἐτρέφοντο ἐπαρκῶς, πολλὰ ἐξ αὐτῶν καλῆς οἰκονομικῆς θέσεως. Τὸ γεγονὸς ὅτι πολλὰ ἐξ αὐτῶν μένουν μακρὰν ἀπὸ τὸ σχολεῖον, καὶ δὲν μποροῦν νὰ πηγαίνουν στὸ σπῖτι τὸ μεσημέρι, πολλάκις τὸ πρόσθετον γεγονὸς ὅτι, πολλὰς μητέρες ἀγνοοῦν τὸ ζήτημα τῆς ἐκλογῆς τροφῶν ἐν σχέσει μὲ τὴν θρησκευτικότητά των ἰδίως διὰ τὰ ἀναπτυσσόμενα ἀνήλικα, εὐρέθησαν ὡς ἡ κυριωτέρα ἀφορμὴ τῆς ἐπιβαρυνομένης ἀναπτύξεως, ἐλλείψεως ἀντοχῆς καὶ ἄλλων ἀποδείξεων ἐλαττωματικῆς θρέψεως τοῦ σώματος.

Τὸ ζεστὸ σχολικὸ γεῦμα προσφέρει ἓνα ταχὺ ἀντιφάρμακον διὰ τὰ παῖδιά αὐτὰ καὶ εἰς τὰς πλείστας περιπτώσεις διὰ τῆς βοηθείας αὐτῆς ἐντοπίζεται καὶ θεραπεύεται ἡ τοῦ σπιτιοῦ των κατάστασις· ὅπου οἱ μαθηταὶ πολλάκις ταξιδεύουν μίλια καθημερινῶς μεταβαίνοντες εἰς τὸ σχολεῖον, καὶ ἐπιστρέφοντες ἀφοῦ νυκτώσῃ, ἡ τοιαύτη βοήθεια εἶναι ἀνεκτίμητος. Πραγματικῶς ἀρχίζει παρὰ πάντων ὡς πολὺτιμος καὶ ἀναπόσπαστος ὑπηρεσία. Μετὰ διητὴ δοκιμασίαν τὸ πρόγραμμα εὐρέθῃ τόσον εὐεργετικὸν ὥστε τὰ κατὰ τόπους ἐκπαιδευτικὰ Συμβούλια προσπαθοῦν νὰ εὗρουν τρόπους νὰ τὸ υἱοθετήσουν ὡς παντοτεινὸν μέρος τοῦ προγράμματός των. Ἐν τῷ μεταξὺ τὸ W. P. A., θὰ ἐξακολουθῇ νὰ συνεργάζεται μὲ διδασκάλους, τοὺς Συλλόγους Γονέων-Διδασκάλων, διὰ νὰ στερεοποιήσῃ τὸ μεσημερινὸ φαγητὸ εἰς τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην μαθητὰς τῶν σχολείων μας. Καὶ ἑκατοντάδες χιλιάδων χαριτωμένων μικρῶν θὰ ἐξακολουθοῦν νὰ χορταίνων, καὶ τὰ σώματά των νὰ ἀναπτύσσων τὰς καμπύλας τῆς κανονικῆς παιδικῆς ἀναπτύξεως.

ΝΕΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΤΗΣ Θ. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

Ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ καὶ Κατηχητικοῦ Τμήματος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ἡ Θεία Λειτουργία Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἐνημερωμένη διὰ τρεῖς φωνάς τῇ συνοδείᾳ ὁρμονίου ὄργάνου.

Ἡ μουσική της ἔχει βάσιν τὴν ἐργασίαν τοῦ περιωνύμου μουσικοῦ-ψάλτου Ἰωάννου Σακελλαρίδου, ὅστις εἶνε ὁ πρῶτος ὅστις κατώρθωσε ν' ἀποδώσῃ τὸ γλυκὺ μέλος τῆς Βυζαντινῆς μουσικῆς τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἡμῶν ὕμνων καὶ ὠδῶν εἰς εὐρωπαϊκὴν παρασημαντικὴν. Ὁ κ. Χρ. Βρυωνίδης διπλωματοῦχος τοῦ Ὡδείου Ἀθηνῶν καὶ εἰδικευθεὶς ἐν Ἀμερικῇ εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴν μουσικὴν, γνωστὸς δὲ ὡς Βυζαντινὸς ψάλτης καὶ μουσικοσυνθέτης ἐν Ἀμερικῇ, ἐφιλοπύνησε καὶ ἐνημερόνισε διὰ χορῶν καὶ φωνητικὴν μουσικὴν τὴν ἐν λόγῳ Θ. Λειτουργίαν καὶ τὸ μέρος τοῦ ὄργάνου.

Τὸ ἔργον αὐτὸ ἐγένετο ὑπὸ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς μὲ τὸν σκοπὸν, ὅπως εἰσαχθῇ εἰς τὰ ἡμερήσια καὶ ἀπογευματινὰ μας σχολεῖα καθὼς καὶ εἰς τὰ κατηχητικά. Τοιούτοτρόπως ἀπὸ τῆς μικρᾶς ἡλικίας τὰ Ἑλληνόπουλα τῆς Ἀμερικῆς θὰ διδάσκωνται νὰ ψάλλουν ἐν χορῷ τὴν Θείαν Λειτουργίαν καὶ μεγαλύνοντα θὰ λαμβάνουν μέρος ἀκόπως εἰς τὰς χορωδίας τῶν κοινοτικῶν μας Ἱ. Ναῶν.

Πόσον μεγάλη ὠφέλεια ὕλική καὶ ἡθικὴ θὰ προκύψῃ ἐκ τοῦ μέτρου τούτου εἶνε εὐκολώτατον νὰ τὸ ἐννοήσῃ πᾶς τις, λαμβάνων ὑπ' ὄψει ὅτι ἀπ' ἐνὸς μὲν οἱ Ἱεροὶ Ναοὶ ὅλων τῶν Κοινοτήτων μας θὰ ἀποκτήσουν αὐτομάτως πολυμελεῖς χορωδίας, ἀπ' ἑτέρου δὲ τὰ παιδιά μας μεγαλύνοντα θὰ λαμβάνουν ὅλα μέρος εἰς τὰς χορωδίας καὶ θὰ εὐρίσκωνται πάντοτε συνδεδεμένα μὲ τὴν Ἐκκλησίαν.

Ἄλλ' ἢ ἐν λόγῳ ἔκδοσις ἔχει σκοπὸν νὰ γίνῃ καὶ οἰκογενειακὸν ἀπόκτημα· εἰς ἐκάστην δὲ συγκέντρωσιν οἰκογενειακὴν ἢ φιλικὴν θὰ εἶνε δυνατὸν, ὅποιοσδήποτε γνωρίζει νὰ παίξῃ κάπως εἰς τὸ κλειδοκίμβalon, νὰ συνοδεύῃ τὸ ψάλσιμον ὁλίγων ὕμνων ἐκ τῆς Θείας Λειτουργίας, ὡς γίνεται εἰς τὰς Προτεσταντικὰς οἰκογενείας, ὅπου τὸ ψάλσιμον ὕμνων ἀποτελεῖ ἀναπόσπαστον μέρος τῆς ψυχαγωγίας των.

Τὰ βιβλία αὐτὰ διὰ τὸν σκοπὸν τὸν ὁποῖον ἐξεδόθησαν θ' ἀποσταλοῦν εἰς τὰς Κοινότητας μὲ μικρὰν τιμὴν ὥστε νὰ εἶνε προσιτὰ εἰς ὅλα τὰ παιδιά. Εἶνε δὲ κομψῶς καὶ στερεῶς πανόδετα καὶ αἱ εἰσπράξεις ἐξ αὐτῶν μόλις θὰ καλύψουν τὰ ἔξοδα τῆς ἐκδόσεως.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΕΝ ΑΜΕΡΙΚΗ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Πρὸς πλουτισμὸν τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ ἐν Ἀμερικῇ Ἑλληνισμοῦ ἀπέστειλαν διάφορα βιβλία, περιοδικὰ, ἐφημερίδας καὶ λευκώματα οἱ ἑξῆς, πρὸς τοὺς ὁποίους ἐκφράζονται θερμα εὐχαριστίαι.

Ὁ Αἰδ. Οἰκονόμος Κ. Χατζηδημητρίου, Toledo, Ohio. Ὁ Παν. Ἀρχιμ. Β. Κόλλιας, Milwaukee, Wis. Ὁ Αἰδ. Μελέτιος Κεσσεκίδης, Minneapolis, Minn. Ὁ Αἰδ. Α. Ἀναστασίου, Franklin, N. H. Ὁ Ἀρχ. Ι. Ἀνδρεάδης, Clarkesburg, W. Va. Ὁ κ. Γ. Χρυσικός, δικηγόρος, New

York. Ὁ κ. Ν. Λαμπρινίδης, διδάσκαλος, Chicago, Ill. Ἡ κ. Καλλιόπη Γεωργιάδου, Kansas City, ἐδώρησεν εἰς τὴν Βιβλιοθήκην Ἑλληνικὴν Γραμματικὴν, ἐκδοθεῖσαν ἐν Βοστώνῃ τῷ 1826. Ὁ κ. Χ. Πάπας, New York ὁ κ. Α. Ἀλεξόπουλος, Canton, Ohio ὁ κ. Σ. Ἀναγνωστόπουλος, Kansas City ὁ κ. Α. Βογιατζῆς, Brighton, Mass., καὶ ὁ Αἰδ. κ. Χρῆστος Παπαχρίστου, Nashua, N. H.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου)

Εἰς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν ἐλήφθησαν τὰ ἑξῆς βιβλία, τὰ ὁποῖα συνιστῶμεν θερμῶς εἰς τοὺς ἀγαπητοὺς ἀναγνώστας τοῦ «Ὁρθοδόξου Παρατηρητοῦ».

Μεγ. Ἀρχιμ. Μιχαὴλ Κωνσταντινίδου:

The Greek Orthodox Church in London.

Πρωθιερ. Τιμοθέου Σοφριανού:

Λαϊκὴ Ἀπολογητικὴ τοῦ Χριστιανισμοῦ. Τεῦχος Β'.

Μ. Βολανάκη:

Ἀγωγή τοῦ Πολίτου. Ἔκδοσις Γ'.

Οἰκονόμου Ι. Μακουλῆ:

Χρονολογικὴ Ἀκτὶς Παλαιᾶς Διαθήκης.

Ἀρχιμ. Μεθοδίου Κοντοστόπουλου:

Ὁ Βίος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ τὰ Εὐαγγέλια.

Ἡ Ἐπετηρὶς τοῦ Φοιτητικοῦ Θεολογικοῦ Συνδέσμου Ἀθηνῶν.

Χαριλάου Παπαϊωάννου:

Ἡ Καινὴ Διαθήκη.—Κατὰ τὴν ἐκδοθεῖσαν ἀγγελίαν, τὸ ὡς ἄνω ἔργον, κριτικὸν περιεχομένου ἐπὶ τοῦ κειμένου τῆς Καινῆς Διαθήκης, θὰ κυκλοφορήσῃ προσεχῶς εἰς 2 τόμους. Τὸ συνιστῶμεν ἰδιαίτερος.

Τοῦ ἐν Ἀγίοις Πατρὸς ἡμῶν Κυπριανοῦ. Λόγοι δύο.

Henry B. Lister, L. L. M. :

Δράμα ἢ Κλυταμνήστρα.—Δράμα ὁ Τειρεσίης. — Δράμα ἢ Φαίδρα. — The Bride of Achilles—A Hindoo's Tale.

ΤΟΜΟΙ ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΟΥ

Ὁ Πρῶτος καὶ ὁ Δεύτερος Τόμος τοῦ «Ὁρθοδόξου Παρατηρητοῦ», στερεῶς δεδεμένοι μὲ πανί, τιμῶνται ἕκαστος \$3.00 καὶ ἀποστέλλονται πανταχοῦ ἐλεύθεροι ταχυδρομικῶν τελῶν.

Οἱ Τόμοι τοῦ «Ὁρθοδόξου Παρατηρητοῦ», τοῦ ἀξιολόγου τούτου Ὁρθόδοξου μας Περιοδικοῦ, πρέπει νὰ εὐρίσκωνται εἰς τὴν βιβλιοθήκην παντὸς Ὁρθοδόξου Χριστιανοῦ, εἶνε δὲ τὸ καλλίτερον δῶρον διὰ κάθε Ἑλληνικὴν οἰκογένειαν εἰς οἵανδήποτε περίστασιν. Γράψατε:

THE ORTHODOX OBSERVER

25-19 30th Drive, Astoria, New York

Έκδοθέντα διὰ τούς ἐν Ἀμερικῇ Ἑλληνόπαιδας.—Έγκειμένα ὑπὸ τοῦ Ἀν. Έκπ. Συμβουλίου

ΕΝ ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΟΝ Δολλάρια ὑπολογίζεται ὅτι ἐξοδεύει ἐτησίως ὁ Ἑλληνισμὸς τῆς Ἀμερικῆς διὰ νὰ μάθουν τὰ Ἑλληνόπαιδα τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, θρησκείαν καὶ ἱστορίαν. Τὰ ἔξοδα αὐτὰ, καὶ πενταπλάσια ἀκόμη, εἶνε πλήρως δικαιολογημένα, διότι ὁ σκοπὸς εἶνε μέγας καὶ ἱερός. Ἐκατοντάδες διδασκάλων καὶ διδασκαλισσῶν, μετὰ πλήρη συνειδησὶν τῶν ὑποχρεώσεών των, φροντίζουν ὅπως τὰ ἀποτελέσματα τῆς διδασκαλίας των ἀνταποκρίνονται πρὸς τὰς θυσίας εἰς ἃς ὑποβάλλονται οἱ Ἕλληνες τῆς Ἀμερικῆς διὰ τὰ τέκνα των. Γνωρίζουν ὅτι διὰ νὰ ἐπιτύχουν κάλλιον τοῦ σκοποῦ των, δηλ. νὰ φέρουν περισσότερα ἀποτελέσματα εἰς τὸν ἐλάχιστον χρόνον ὅστις τοὺς παρέχεται, πρέπει νὰ μεταχειρίζονται τὰ κατάλληλα βοηθήματα—βιβλία συνταχθέντα ἐπίτηδες πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον καὶ συναρμονιζόμενα μετὰ τὴν σκέψιν καὶ τὸ περιβάλλον τοῦ ἐν Ἀμερικῇ παιδίου, βιβλία παράλληλα καὶ ἐφάμιλλα πρὸς τὰ Ἀμερικὰ βιβλία τῶν μικρῶν μαθητῶν των. Ἀντιλαμβάνονται ὅτι τὰ ἔξ Ἑλλάδος εἰσαγόμενα βιβλία εἶνε ξένα διὰ τὰ παῖδια τῆς Ἀμερικῆς. Καὶ πρὸ παντὸς αἰσθάνονται ὅτι τὰ πρῶτα Ἀναγνωσματάρια δὲν πρέπει νὰ διδάσκουν στὰ παῖδιά μας ξηρὰν ἀνάγνωσιν, ἀλλὰ ἐκ παραλλήλου νὰ φροντίζουν νὰ ἐνσταλάξουν εἰς τὰς ἀπαλὰς ψυχὰς των τὰς θεμελιώδεις ἀρχὰς καὶ ἀρετὰς αἱ ὁποῖαι διαπλάττουν τὸν χαρακτῆρα καὶ δημιουργοῦν χρηστοὺς ἄνδρας καὶ γυναῖκας, ἀξίους τῆς Ἑλληνικῆς καταγωγῆς των.

ΧΙΛΙΑΔΑΣ ΔΟΛΛΑΡΙΩΝ ἐξώδενσαν τὰ Καταστήματα ΔΙΒΡΗ διὰ νὰ ἐκδώσιν τὰ δύο Πρῶτα Ἀναγνωστικά βιβλία διὰ τοὺς Ἑλληνόπαιδας τῆς Ἀμερικῆς. Τὸ ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙΟΝ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΟΠΑΙΔΟΣ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ—Μέρος Αὐτὸ καὶ τὸ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑΡΙΟΝ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΟΠΑΙΔΟΣ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ—Μέρος Βον δυνετὰχθῆναι κατόπιν πολυτετοῦς μελέτης, διηκρῶν πρὸς τὴν τελευταίαν λέξιν τῆς παιδγωγικῆς ἐπιστήμης, ἐν συναρμονιᾷ πρὸς τὴν ψυχολογίαν καὶ νοοτροπίαν τοῦ Ἑλληνόπαιδος τῆς Ἀμερικῆς. Ἐξεδόθησαν δὲ ἐφάμιλλα τῶν καλλιτέρων Ἀμερικανικῶν, μετὰ εἰκόνας πολυχρώμους, ἐπίτηδες σχεδιασθείσας καὶ παρμένας ἀπὸ τὴν ζωὴν τῶν παιδιῶν μας ἐδῶ, μετὰ σκοπὸν ὅπως ἡ μελέτη τῆς Ἑλληνικῆς καθίσταται εὐχάρις εἰς τὰ παῖδια καὶ ἡ διδασκαλία εὐκολωτέρα εἰς τοὺς διδασκάλους. Καὶ ἐπέτιχον πλήρως τοῦ σκοποῦ των, ἂν κρίνωμεν ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι ἐγένοντο ἐνθουσιωδῶς δεκτὰ ἀπὸ τοὺς περιεστώτους καὶ ἐγκριτωτέρους διδασκάλους καὶ διδασκαλίσσας, καὶ ἔχουν εἰσαχθῆ εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ ἄξια λόγον Ἑλληνικὰ Σχολεῖα τοῦ Νέου Κόσμου. Κατὰ τὴν ἐκδοσὶν διακεκριμένου παιδαγωγοῦ «ἀδικοῦν πραγματικῶς τὰ παῖδιά μας ὅσοι διδάσκαλοι δὲν ἐξορῶνται νὰ ἐξετάσουν ἐπιστημονικῶς τὰ Ἀναγνωστικά αὐτὰ βιβλία, καὶ ὡς ἐκ τούτου ὀρεοῦν τοὺς μαθητὰς των τοιοῦτων ἀνεκτιμήτων θοδαιγῶν.» Εὐχαριστοὺς ἐτέλλομεν βιβλία εἰς διδασκάλους πρὸς ἐξέτασιν.

ΜΕΡΟΣ ΑὐΤΟ. -- ΤΟ ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙΟΝ

ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΟΠΑΙΔΟΣ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ. — Γ. Κωνσταντοπούλου. — Ἐκπονηθὲν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν νεωτέρων καὶ καλλιτέρων συστημάτων διδασκαλίας. Εἶνε τὸ τελειότερον τῶν μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντων, συνταχθὲν ἐπίτηδες διὰ τούς Ἑλληνόπαιδας τῆς Ἀμερικῆς. Γλῶσσα ἡ καλῶς ὁμιλουμένη δημοτικὴ, ἀπηλλαγμένη χυδαῖσμων. Ἀπλοῦν, εὐμέθοδον, εὐδίδακτον, πρακτικόν, πολυτελές. Τυπωμένον ἐπὶ ἐκτάκτως στερεοῦ εἰδικοῦ χάρτου, καὶ στολισμένον μετὰ 37 καλλιτεχνικὰς πολυχρώμους εἰκόνας, ἀπὸ τῆς ζωῆς τῶν παιδιῶν ἐν Ἀμερικῇ, ἐπίτηδες σχεδιασθείσας διὰ τὰ μαθητὰ τοῦ βιβλίου. Πολυτελῶς δεδεμένον μετὰ πανί, τιμᾶται μόνον 50 σέντς.

ΜΕΡΟΣ ΒΟΝ. -- ΤΟ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑΡΙΟΝ

ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΟΠΑΙΔΟΣ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ. — Ε. Κωνσταντοπούλου. — Τὸ ἰδεώδες Ἀναγνωσματάριον διὰ τὰ Ἑλληνόπαιδα τῆς Ἀμερικῆς. Μετὰ τὴν καθημερινὴν ζωὴν δύο καλῶν Ἑλληνόπαιδων τῆς Ἀμερικῆς, ἀπὸ τῆς ὥρας ποῦ ἐξυπνοῦν μέχρι ἐσπέρας—στὸ σπῆτι, στὸ παίγνιδι, στὸ Σχολεῖο, στὴν Ἐκκλησίαν, στὰς ἑορτάς, τὸ βιβλίον δύνανται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ὁ δ ἡ γ δ ε ς ζ η θ ι κ λ π ρ ρ α ς διὰ κάθε παιδάκι τῆς Ἀμερικῆς. Κάθε μάθημα ἔχει καὶ ἐν καλῶν διδασκαλίας. Ἀποτελεῖται ἀπὸ κείμενον ἀπλοῦν, ὥραιαν εἰκόνα ἐπίτηδες σχεδιασθεῖσαν, καὶ παιδικὸν ποιηματικὸν ἐπὶ τοῦ μαθήματος. Μετὰ 74 σελίδας καὶ 37 πολυχρώμους εἰκόνας, τιμᾶται πολυτελῶς δεδεμένον μόνον 60 σέντς.

ΑΛΛΑΙ ΧΡΗΣΙΜΟΙ

ΑΓΓΛΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ & ΕΛΛΗΝΟΑΓΓ. ΛΕΞΙΚΟΝ DIVRY

Τὸ περίφημον τοῦτο Λεξικόν, συνταχθὲν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Λεξικοῦ τοῦ Webster, ἔχει τὴν ἀκριβῆ σημασίαν καὶ προφορὰν ὅλων τῶν χρησίων Ἀγγλικῶν καὶ Ἑλληνικῶν λέξεων. Ἐπίσης σύντομον Ἀγγλικὴν Γραμματικὴν, χάριτας καὶ πλείστας ὠφελίμους ἐν Ἀμερικῇ πληροφορίας. Χρυσόδετον, μετὰ δύο εὐρετήρια ... \$1.25.

ΑΓΓΛΟΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΟΑΓΓΛΙΚΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ DIVRY

Ὁδηγὸς συνδιαλέξεως ἀπὸ τῆς Ἀγγλικῆς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν καὶ ἀνὰ πάλιν. Ὁμιλία, μετὰ τὴν προφορὰν, ἐπὶ παντὸς θέματος, ἀπὸ τὰ ἀπλούστερα μέχρι τῶν τεχνικωτέρων. Χρήσιμοι δι' Ἑλλήνας, ἢ δι' Ἀμερικανούς μανθάνοντας Ἑλληνικά. Χρυσόδετοι \$1.25

ΕΚΔΟΣΕΙΣ DIVRY

ΑΓΓΛΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΣ ΑΝΕΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ — DIVRY

Ἡ τελειότερα Ἀγγλικὴ Μέθοδος. Ἡ μόνη ἀπηλλαγμένη λαθῶν καὶ διδάσκουσα τὴν ἀκριβῆ Ἀμερικανικὴν προφορὰν. 432 μεγάλα σελίδες, μετὰ μαθήματα ἀπὸ ἀρχαρίους μέχρι τῶν καλῶς κατεχόντων τὴν Ἀγγλικὴν γλῶσσαν. Κομφῶς χρυσόδετος \$1.50

ΝΟΜΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΧΕΙΡΟΣ ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

Βιβλίον χρησιμώτατον δι' ὅλους ἐν Ἀμερικῇ. Περιέχει νομικὰς συμβουλὰς καὶ πληροφορίας ἐπὶ θεμάτων πάσης φύσεως. Ἐπίσης πλείστους ὅσους Νομικοὺς Τύπους—Συμβολαίων, Πωλητηρίων, Διαθηκῶν καὶ παντὸς εἶδους ἐγγράφων, χρησίμων εἰς τὰς ἐν Ἀμερικῇ συναλλαγὰς μας—ὅλα μετὰ τὴν ἀντίστοιχον Ἑλληνικὴν μετάφρασιν. Σελίδες 360. Κομφῶς χρυσόδετος \$1.25

Ὅλα τὰ ἄνω βιβλία ἐτέλλονται προπληρωτέα ἢ C.O.D. Πωλοῦνται εἰς ὅλα τὰ βιβλιοπωλεῖα ἢ εἰς τὰ Ἐκδοτικά Καταστήματα

D. C. DIVRY, INC., 240 W. 23RD ST., NEW YORK

ΤΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ τῶν Ἐκδοτικῶν Καταστημάτων Δείδρη εἶνε τὸ μεγαλύτερον καὶ τελειότερον Ἑλληνοαμερικανικὸν Τυπογραφεῖον, καὶ προθύμως ἐκτελεῖ πᾶσαν τυπογραφικὴν ἐργασίαν, μικρὰν ἢ μεγάλην, ἐντὸς ἢ ἐκτὸς τῆς Νέας Ὑόρκης, μετὰ ἐπάρκειαν καὶ ταχύτητα ἀνυπερβλήτων, εἰς τὰς πλέον συμφερούσας τιμὰς. Γράψατε ὡς ἄνω ἢ τηλεφωνήσατε Watkins 9-4346.